

**ULUSLARARASI KÜRESEL GÖÇ VE
PSİKO-SOSYAL SAĞLIK GÜVENLİĞİ KONFERANSI**
4-5 Kasım 2019 / Pazartesi-Salı

ÖZETLER KİTABI

**INTERNATIONAL GLOBAL MIGRATION AND
PSYCHOSOCIAL HEALTH SECURITY CONFERENCE**
4-5 November 2019 / Monday-Tuesday

BOOK OF ABSTRACTS

www.gockonferansi.com

Paydaşlar

- Harran Üniversitesi Göç Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi
- Harran Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü
- Harran Üniversitesi Uluslararası Öğrenci Koordinatörlüğü
- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
- Şanlıurfa Göç İdaresi Müdürlüğü
- Health Security Partners
- International Federation of Social Science Organizations

Düzenleme Kurulu

- Yusuf Adıgüzel, İstanbul Üniversitesi
- Ekrem Bektaş, Harran Üniversitesi
- Levent Bilgi, Harran Üniversitesi
- Veysel Bozkurt, İstanbul Üniversitesi
- Nestor Castro, University of Philippines
- Fatma Çakmak, Harran Üniversitesi
- Mehmet Dinç, Türkiye Yeşilay Cemiyeti
- Tayyip Sabri Erdil, İçişleri Bakanlığı
- Hakan Gülerce, Harran Üniversitesi
- Morad Moulai Hadj, University Mohamed ben Ahmed, Algeria
- Fatih Işık, Şanlıurfa Göç İdaresi Müdürlüğü
- Ruken Macit, Harran Üniversitesi
- Gökçe Ok, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
- Şevket Ökten, Harran Üniversitesi
- Rejhan Rahman, Harran Üniversitesi
- Tomiyuki Uesugi, University of Seijo, Japan
- F. Güzin Ağca Varoğlu, Harran Üniversitesi
- Patricia Westenbroek, Health Security Partners
- Made Adi Widyatmika, Universitas Hindu Indonesia

4 Kasım/November Pazartesi/Monday

10:30-12:00 Açılış (Opening) – Salon A

- Hoş Geldiniz Konuşması, *Hakan Gülerce, Harran Üniversitesi Göç Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi*
- *Ekrem Bektaş, Harran Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanı*
- *Mehmet Sabri Çelik, Harran Üniversitesi Rektörü*
- *Gökçe Ok, Göç İdaresi Genel Müdür Yardımcısı*
- *Rami Hatib, Horizon Derneği Yönetim Kurulu Başkanı*
- *Nestor Castro, International Federation of Social Sciences Başkanı*
- *Açılış Tebliği: Şevket Ökten, Harran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü*

12:00-14:00 Öğle Yemeği Arası (Lunch Break)

Türkiye'de Zorunlu Göç ve Sağlık Güvenliği

Gökçe Ok, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Göç, insanlık tarihi kadar eski ve insanlığın varlığıyla çok yakından ilişkili bir kavramdır. Bir kişinin veya topluluğun çeşitli sebeplerden dolayı coğrafi olarak yer değiştirmesi anlamına gelen göç ülkemiz açısından da çok önemli bir yere sahiptir. Örneğin son yıllarda, Suriye'de devam eden iç savaş nedeniyle yüzbinlerce insan zorunlu olarak sınır ötesi göçe maruz kalarak yerlerinden edilmişlerdir. Bu göç yoğunluklu olarak Suriye'nin çevre ülkelerine yönelik gerçekleşmiştir. Sayıca en fazla göç alan ülke konumunda olan Türkiye, dört milyona yakın Suriyeliyi barındırmaktadır. Bununla birlikte ülkemiz yine Irak ve Afganistan gibi ülkelerden düzenli, düzensiz göç almaya devam etmektedir. Yaşanan bu göçler beraberinde birçok sorunu da getirmektedir. Fiziksel veya ruhsal sağlık problemleri hiç şüphesiz bu sorunlardan en önemlilerindedir. Türkiye'de birçok kurum ve kuruluş göçmenlerin her türlü sağlığı konusunda birçok çalışma yürütmektedir. Ancak bütün çalışmalara rağmen özellikle yaşanan sağlık sorunlarının göç ile ilişkisi bağlamında sosyolojik/bilimsel altyapısının yeterli olduğu söylenemez. Bu sunumda Türkiye'de zorunlu göçe maruz kalmış göçmenler için Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün yaptığı çalışmalara değinerek gelecekteki muhtemel ihtiyaçlara dikkat çekilecektir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Sağlık Güvenliği, Psiko-Sosyal Destekler

14:00-15:30 Ön-Konferans “Küresel Göç ve Psiko-Sosyal Sağlık Güvenliği”

(Paralel Oturum, Fen-Edebiyat Fakültesi, Salon A, Türkçe)

Oturum Başkanı: Şevket Ökten, Harran Üniversitesi

- **Sağlık Güvenliği Açısından Göç ve Travma**
Deniz Işiker Bedir, Mardin Artuklu Üniversitesi
- **Sosyal İlişkilerin Suriyeli Sığınmacıların Beden-Ruh Sağlığı ve Toplumsal Entegrasyonları Üzerindeki Etkisi**
Hüseyin Çakal, Keele Üniversitesi, İngiltere
- **Bir Travma ve İyileşme Hikayesi Olarak Mültecilik**
Taha Burak Toprak, İbn Haldun Üniversitesi
- **Sığınmacılara Yönelik Hizmetler İçin Dönüştürücü Bir Model: Travmaya Duyarlı Uygulama ve Sağlık Güvenliği**
Aslıhan Nişancı, 29 Mayıs Üniversitesi

Sağlık Güvenliği Açısından Göç ve Travma
Deniz Işiker Bedir, Mardin Artuklu Üniversitesi

Göç sonrası sıklıkla dile getirilen ruhsal sorunların başında gelen travma ve travmanın göç ile ilişkisi bu sunumun ana konusunu oluşturacaktır. Her göç yolculuğunun göç edenler üzerinde ruh sağlığı açısından olumlu ve olumsuz sonuçları vardır. İstemi göç eden kişilerin ekonomik veya farklı diğer nedenlerle başka ülkelere daha iyi koşullarda yaşamak için gerçekleştirdikleri göçte, adaptasyon süreci ve yeni bir hayatın getirdiği zorluklar vardır. Ancak zorunlu göç genelde savaş, doğal afet vb. travmatik olaylar sonucu gerçekleştiğinden göç edenler üzerinde ruh sağlığını olumsuz etkileyecek birçok etkiye sahiptir. Travma ve travma sonrası oluşan stres, göç sırasında ve göç sonrasında en sık karşılaşılan psikolojik tepkilerdir. Göç etmeye neden olan olayların yanı sıra, göç etmenin kendisi ve göç yolculuğu da (aç kalma, öldürülme korkusu, tecavüz vb. olaylarla) travmatizasyon sürecini devam ettirir.

Bu çalışmada Türkiye'ye başka ülkelerden göç etmiş ve halihazırda Mardin Artuklu Üniversitesi'nde eğitimine devam eden on iki öğrenciyle iki odak grup görüşmesi yapılmıştır. Bu iki grubun ilki eğitim amacıyla, diğer grup ise travmatik bir deneyim sonrası Türkiye'ye gelen öğrencilerden oluşmuştur. Bu odak gruplarda yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Katılımcıların kaç yıldır Türkiye'de yaşadıkları, Türkiye'ye göç etme nedenleri ve göç sonrası yaşadıkları psikolojik süreçlerle ilgili sorularla göç ve sonrasında yaşananlar üzerine derinlemesine bilgi alınmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Travma, Göçmen, Travma sonrası tepkiler

***Sosyal İlişkilerin Suriyeli Sığınmacıların Beden-Ruh Sağlığı ve
Toplumsal Entegrasyonları Üzerindeki Etkisi***

Hüseyin Çakal, Keele Üniversitesi

Göç bağlamında yürütülen araştırmalar, travmatik yaşam deneyimleri ve ayrımcılığa maruz kalmanın sığınmacıların beden ve ruh sağlıkları üzerinde olumsuz etkileri olduğunu göstermektedir. Ancak, sığınmacıların yerleştikleri yeni ülkelerdeki yerli halkla kurdukları temasın, bu risk faktörlerine karşı koruyucu etkiye sahip olduğu da bilinmektedir. Bu çalışmada, geçici koruma kapsamında Türkiye’de yaşayan Suriyeli bireylerin yaşadıkları bölgelerdeki yerli halk ile kurdukları pozitif ve negatif temaslarının, psikolojik ve fiziksel sağlıklarına olan etkisi incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini Mersin’de yaşayan 276 Suriyeli sığınmacı oluşturmaktadır. Araştırmada, yerel halkla kurulan olumlu temasın algılanan ayrımcılığı azaltarak psiko-sosyal adaptasyonu kolaylaştırdığı; olumsuz temasın ise algılanan ayrımcılığı artırarak psiko-sosyal adaptasyonu zorlaştırmak suretiyle Suriyeli bireylerin ruh sağlığını etkilediği saptanmıştır. Bu etkinin sadece ruh sağlığı ile sınırlı kalmadığı, alkol ve sigara tüketimindeki artışla beden sağlığını da etkilediği görülmüştür. Örneklemini ev sahibi toplumun oluşturduğu diğer araştırmanın bulguları ise; Suriyeli sığınmacılarla kurulan pozitif temasın Suriyeli bireylere yönelik olumlu tutumları arttırarak ve tehdit algısını düşürerek Suriyeli bireylerin toplumsal kabulünü pozitif etkilediğini göstermiştir. Bu bağlamda, ev sahibi topluluk ile Suriyeli bireyler arasındaki olumlu temasın artırılmasına yönelik eylem planlarının tasarlanarak uygulamaya geçirilmesinin, Suriyeli bireylerin ruh ve beden sağlığı üzerinde uzun vadeli olumlu etkiler gösterebileceği ve toplumsal kabullerinin kolaylaştıracağı düşünülmektedir. Bu araştırma bulgularının sığınmacılara ev sahipliği yapan ülkelerde başarılı entegrasyon politikalarının geliştirilmesine ve uygulanmasına yardımcı olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Entegrasyon, Sığınmacılar, Sosyal Temas, Ruh ve Beden Sağlığı

Bir Travma ve İyileşme Hikayesi Olarak Mültecilik

Taha Burak Toprak, İbn Haldun Üniversitesi

Hepimiz düşünce, duygu, bedensel duyumlarımızdan oluşan bir güvenlik deneyimi ile psikolojik istikrar sağlarız. Bu istikrar kendisini davranışlarımızda ortalama bir tutarlılık olarak gösterir. Edimlerimize yansıyan ve sosyal uyumumuzu oluşturan bu güvenlik deneyimi psikolojik yapımızın hayat deneyimini hali hazırdaki düşünce yapısı ile açıklayabilme becerisine dayanır. Travma insanın en temel güvenlik deneyimini ortadan kaldırır. Düşünce, yeni deneyim karşısında açıklama yapma ve psikolojik yapıyı bir arada tutma kabiliyetini kaybeder. Böylece düşünce, duygu, duyum deneyimlerinin kontrolden çıktığı davranışsal istikrarın bozulduğu yeni bir süreç baslar. Sosyal uyum yeteneği de doğal olarak sekteye uğrar.

Suriyeli mülteciler sadece bir değil bir kaç olayda bu travmayı deneyimleyen bir insan topluluğudur. İnsan temel hak ve özgürlüklerine hiçe sayan bir devlet içinde kaybedilen güvenlik duygusu, ardından en temel insani arzuyu tehdit eden bir savaş ve geride kisisel ve toplumsal bir tarihi bırakarak gelinen yeni bir ülkede ayakta kalmaya ve sosyal uyum kurmaya çalışmak...

Bu tebliğ Suriyeli mültecilerin yaşadığı zorlanmalara psikolojik bir durum olarak travma ve psikoterapisi perspektifinden bakmaya çalışacaktır. Bu bağlamda yaşadıkları deneyimin insanın psikolojik yapısındaki etkileri ve bu etkilere karşı en iyileştirici yanıtın ne olabileceği tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mülteci, Travma, İyileşme

***Sığınmacılara Yönelik Hizmetler İçin Dönüştürücü Bir Model:
Travmaya Duyarlı Uygulama ve Sağlık Güvenliği***

Aslıhan Nişancı, 29 Mayıs Üniversitesi

Sığınmacıların genellikle göç öncesi, göç sırasında ve göç sonrasında yaşadıklarına bağlı olarak travmatik geçmişe sahip olabildikleri bilinmektedir (UNHCR, 2019; Acartürk, 2016). Bu durum hizmetlerin sunumunda ve kurumların organizasyonunda hem sığınmacıların olası travma öykülerini ve yeniden travmatize olma riskini hem de kurum personeli için söz konusu olan üstlenilmiş travma, tükenme gibi riskleri hesaba katmayı gerektirir (Knight, 2015; Wolf, Green, Nochajski, Mendel & Kusmaul, 2014). Travmaya duyarlı uygulama[1] (TDU), bu gerekliliği göz önünde bulundurarak geliştirilmiş bir modeldir (SAMSHA, 2014) ve sığınmacılara yönelik kurumsal hizmetlerin, sistemlerin ve sosyal politikaların dönüştürülmesin, gerektirir (Wylie ve diğ., 2018; Levenson, 2017; Ostrander, Melville, & Berthold, 2017; Knight, 2015). Bu sunumda aşağıdaki sorular cevaplanacaktır: Travmaya duyarlı uygulamanın kapsamı nedir ve sığınmacı ruh sağlığı açısından neden önemlidir? Hizmet, sistem ve sosyal politikalar sığınmacıların iyileşmesini desteklemek ve yeniden travmatize olma riskini azaltmak için nasıl dönüştürülür? Geliştirilen uygulama modelleri nelerdir? (Bloom & Farragher, 2013; Harris & Falot, 2001) Farklı ülkelerde kamu kurumları ve sosyal hizmet kurumları sığınmacılara yönelik hizmetleri travmaya duyarlı hale getirebilmek için neler yapmaktadır?

Sonuç bölümünde Türkiye’de sığınmacılara hizmet veren mevcut kurumların durumu ve ihtiyaçları TDU bakış açısından değerlendirilecektir. Türkiye’deki hizmet ve politikaların travmaya duyarlı hale gelebilmesi için neler yapılabileceği ele alınacak, somut öneriler sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Travma, Travmaya Duyarlı Uygulama, Göçmen Ruh Sağlığı Politikaları

14:00-15:30 Ön-Konferans “Küresel Göç ve Psiko-Sosyal Sağlık Güvenliği”

(Paralel Oturum, Fen-Edebiyat Fakültesi, Salon B, Türkçe)

Oturum Başkanı: Günnur Ertong Attar, Mersin Üniversitesi

- **Göçmen ve Sığınmacılarda Sık Görülen Ruhsal Hastalıklar, Gereksinimler ve Türkiye’de Buna Yönelik Çalışmalar**
Ersin Uygun, İstanbul Bilgi Üniversitesi
- **Göçmenlerde Travma ve Uygun Tedavi Yaklaşımları**
Mehmet Asoğlu, Harran Üniversitesi
- **Göçmenlerin Psikolojik Dayanıklılıklarını Artırmada Kullanılan Narrative Terapi Uygulamaları**
Mehmet Dinç, Türkiye Yeşilay Cemiyeti Genel Başkan Vekili

15:30-16:00 Çay-Kahve Arası (Tea-Coffee Break)

Göçmen ve Sığınmacılarda Sık Görülen Ruhsal Hastalıklar, Gereksinimler ve Türkiye'de Buna Yönelik Çalışmalar

Ersin Uygun, Bilgi Üniversitesi

Günümüzde en büyük sığınmacı grubunu Suriyeliler oluşturmakla birlikte en büyük Suriyeli sığınmacı nüfusuna ev sahipliği yapan ülke de Türkiye'dir. Savaş ve göç döneminde insanlar değişik şekillerde travmatik deneyimler yaşamakla birlikte fiziksel, cinsel, ekonomik ve psikolojik şiddete maruz kalabilmektedirler (Aker & Uygun 2017). Bu sorunlar nedeniyle mültecilerde psikiyatrik bozukluk riski artmıştır ve bu bozuklukların başında travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), anksiyete bozukluğu, depresif bozukluk ve uyum bozukluğu gelmektedir (Doğan, 2016). Farklı ülkelerden mültecilerle yapılan çalışmalarda majör depresyon sıklığı %3 ile %85,5 arasında değişmektedir(Steel et al., 2009). Lindert ve ark. (2009) 1994-2007 yılları arasında dünyanın değişik ülkelerinde bulunan mülteciler ile ilgili yayınlanmış 18 çalışmayı derlemiş ve bölgesel farklılıklar göstermekle birlikte ortalama TSSB oranını %36 olarak bildirmişlerdir (Lindert, Priebe, Mielck, & Bra, 2009). Bununla birlikte bu hastalıklar ayrık şekilde değil genellikle eşanlı halinde görülmektedirler (Uygun 2019). Ancak göç ve ruh sağlığı ilişkisine sadece hastalık penceresinden bakacak olursak bakış açımız çok kısır kalmaktadır. Göç ve savaş sürecinde yaşanan kayıplar ve maruz kalınan travmatik olaylar nedeniyle ruh sağlığı etkilenen ancak henüz bir ruhsal hastalık tanımını karşılamayan bireylerden oluşan buz dağının görünmeyen kısmı vardır. Göç sonrası dönemde de stres etmenlerine maruz kalan göçmenlerde ruhsal hastalığın gelişimini engellemeye çalışmak önemli bir adımdır. Bu konuşmada stres yönetimi üzerinden ruhsal hastalık gelişimini azaltmayı amaçlayan ve Dünya Sağlık Örgütü'nün geliştirmiş olduğu bir müdahale aracı olan ``Kendine Yardım ve fazlası (Self Help Plus)`` üzerine Türkiye'de yaptığımız çalışmalar aktarılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Ruh Sağlığı, Depresyon, Travma

Göçmenlerde Travma ve Uygun Tedavi Yaklaşımları

Mehmet Asoğlu, Harran Üniversitesi

Günümüzde göçmenlik dünya genelinde artan bir problem haline gelmiştir ve göçmenlerin ülkelerini terk etme nedenleri arasında savaşlar birinci sırada yer almaktadır. Ülkelerini terk etmek zorunda kalan göçmenler çok sayıda travma yaşamış olarak kabul edilirler. Türkiye, içinde bulunduğu coğrafya bakımından göç alma, verme ve geçiş bağlamında önemli göç rotalarından birisidir. Savaş, çatışma, şiddet ve zulüm sebepleriyle yerinden edilen kişilerin sayısı dünya çapında zirveye ulaşırken; Türkiye, 2016 yılı sonunda dünyada en fazla göçmen barındıran ülke konumunda olmuştur.

Göçle ilgili yapılan çalışmalarda göçmenler arasında ruhsal bozuklukların yaygınlığı, yerleşik popülasyona göre çok daha yüksek bulunmuştur. Göçmenlerde uyum, duygudurum, anksiyete bozuklukları, travma sonrası stres bozukluğu (TSSB) ve somatoform bozukluklar başta olmak üzere tüm psikiyatrik bozuklukların daha yüksek oranda bulunduğunu ortaya koyan birçok araştırma bulunmaktadır. Göçmenlerle yapılan çalışmalarda en sık görülen psikiyatrik bozuklukların TSSB ve depresyon olduğu, TSSB oranının yerel nüfusa göre göçmenlerde olma olasılığının on kat daha fazla olabileceği belirtilmiştir.

Göçün ruhsal ve sosyal sağlığa önemli etkileri bulunmaktadır. Göçmenlerin kültürel olarak duyarlı ve yeterli, birey merkezli ve bütüncül yaklaşım ile sosyal ve ruhsal açıdan uygun bir şekilde desteklenmesinin, yaşadıkları ortama daha iyi uyum sağlamalarına ve mevcut sorunlarla etkili baş edebilmelerine önemli katkıları bulunmaktadır. TSSB' nin kronik ve yeti yitimine neden olabilen bir hastalık olması nedeniyle, göçmenlerde erken tanınması ve müdahale edilmesi önem arz etmektedir. TSSB tedavisine multidisipliner yaklaşılmalıdır. Bu konuda en iyi tedavi yaklaşımı, travma odaklı bilişsel, davranışsal veya psikodinamik terapiler, bilişsel davranışçı terapi (BDT) ve farmakolojik tedavi kombinasyonu olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göçmen, Travma Sonrası Stres Bozukluğu, Travma

***Göçmenlerin Psikolojik Dayanıklılıklarını Artırmada Kullanılan
Narrative Terapi Uygulamaları***

Mehmet Dinç, Türkiye Yeşilay Cemiyeti

Narrative terapi, kişileri yıkıcı ve yararsız hikayeleri yerine kimliklerini ve ilişkilerini bugün ve gelecekte istedikleri gibi şekillendirebilecekleri yeni hikayeler oluşturmalarına yardımcı olmaya odaklanan postmodern bir terapi yaklaşımıdır. Bunu yaparken kişiyi problemden ayırır ve kişilerin geçmişlerindeki anlamlı ve alternatif hikayeleri zenginleştirerek sahip oldukları becerileri, kabiliyetleri, değerleri, inançları ve yeterlilikleri ortaya çıkarmaya çalışır.

Narrative terapiye göre yaşanan ne olursa olsun, hiç kimse yaşadıklarının pasif bir kabul edicisi değildir. Bilakis yaşadıklarına mutlaka bir yolla cevap verir. Bunu yaparken de sahip olduğu belli değerlerinden yardım alır, belli becerilerini kullanır. Ancak çoğunlukla yaptıkları, sahip olduğu değerler ve kullandığı beceriler yaşadığı olumsuzlukları hatırlatan baskın hikayelerin gölgesinde kalarak kişileri zayıflatır. Narrative terapi ise hem bireysel hem de gruplarla yaptığı çalışmalarla kişilere hikayelerini kendilerini güçlendirecek şekilde anlatmanın yollarını gösterir. Bu sunumda söz konusu yollara ve narrative terapinin göçmenler özelinde dünyanın farklı yerlerinde nasıl kullandığı ile ilgili örneklere değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Narrative Terapi, Göç, Göçmenler, Psikolojik Dayanıklılık, Psikolojik Destek Uygulamaları

16:00-17:30 Ön-Konferans “Küresel Göç ve Psiko-Sosyal Sağlık Güvenliği”

(Paralel Oturum, Fen-Edebiyat Fakültesi, Salon A, Türkçe)

Oturum Başkanı: Ayşe Cebeci, Harran Üniversitesi

- **Göçmenlerin Sağlık Güvenliği: Sorunlar ve Çözüm Yolları**
Can Ozan Tuncer, İçişleri Bakanlığı İç güvenlik Stratejileri Dairesi
- **Uluslararası Göçler ve Göçün Sağlık Güvenliği Açısından Yerinden Yönetimi**
Ahmet Koyuncu, Necmettin Erbakan Üniversitesi
- **Çevre ve Toplum Sağlığı Açısından Göçler, Olası Senaryolar ve Risk Analizleri**
Şahin Toprak, Harran Üniversitesi
- **Türkiye Sınır Bölgeleri Özelinde; Göç, Çevre ve Sağlık**
İbrahim Yenigün, Harran Üniversitesi

Göçmenlerin Sağlık Güvenliği: Sorunlar ve Çözüm Yolları

Can Ozan Tuncer, İçişleri Bakanlığı İç Güvenlik Stratejileri Dairesi

Göç hareketinin oluşmasında yaşanan savaşlar, iç huzursuzluklar, iktisadi sorunlar ya da doğal afetler gibi konular sebep teşkil ederken, bu hareketin sonucunda ise çeşitli problemler gün yüzüne çıkmaktadır. Bunlardan bazıları, barınma, geçinme, eğitim, sağlık, psiko-sosyal ve ekonomik sorunlar şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Hiç şüphe yok ki bu başlıkların türevi diğer konularda ulusal ve uluslararası anlamda sorun teşkil etmektedir. Bu çalışmanın amacı, göçmenlerin sağlık güvenliğine yönelik sorunların tespiti ve çözüm yollarının geliştirilmesidir. Tam da bu noktada çalışmada Türkiye’de bulunan Suriyeli göçmenlerin yaşadığı sosyal ve ekonomik sorunlar irdelenecek olup, özellikle sağlık güvenliği konusu analiz edilecektir. Sonuç kısmında ise konuya ilişkin politika önerileri oluşturulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Sağlık, Suriyeli Göçmenler

Ulusaşırı Göçler ve Göçün Sağlık Güvenliği Açısından Yerinden Yönetimi

Ahmet Koyuncu, Necmettin Erbakan Üniversitesi

Göç her ne kadar ademoğlunun tarihiyle eş zamanlı olsa da göç hareketleri, 2000'li yıllara kadar ağırlıklı olarak daha iyi ve müreffeh bir yaşam amacıyla gerçekleştirilirken, günümüzde yaşanan göçler ise daha ziyade savaşlar ve çatışmalar temelinde arz-ı endam etmektedir. Başka bir ifade ile son dönemlere kadar göçe konu kitleler göçmen iken günümüzde ise sığınmacı ya da mülteci konumundadır. Göçün karakterinde yaşanan bu önemli dönüşümün en yoğun yaşandığı bölgelerin başında ise Türkiye'ye komşu coğrafyalar gelmektedir. Söz konusu ulusaşırı zorunlu göçler doğal olarak Türkiye'yi etkilemiş ve öncelikli hedef ülke konumuna getirmiştir. Türkiye'de Suriyeliler dahil toplam sığınmacı sayısı yaklaşık 4,5 milyona ulaşmıştır.

Bu noktada 2011 Suriye krizi Türkiye'ye yönelen dış göçler açısından bir kırılma noktası olmuştur. Türkiye'nin hazırlıksız yakalandığı bu göç akını, sığınmacıların Türkiye'nin neredeyse tüm şehirlerine dağılmasıyla sonuçlanmıştır. Söz konusu göç akını, Türkiye'nin hukuktan dış politikaya, güvenlikten sağlığa, eğitimden istihdama, ekonomiden kültüre kadar toplumsal yapısının tümünde kendini hissettiren yeni bir olgu ortaya çıkarmıştır. Başta Suriyelilerin iskanı olmak üzere bu yeni olgu ve beraberinde getirdiği sorunlar ise kendini kentlerde görünür kılmıştır. Türkiye'deki sığınmacıların yüzde 98'inin kentlerde yaşıyor olması yerel yönetimlerin sürece ilişkin konumunu, sığınmacılara yönelik çalışmalarını, süreç yönetimini, karşılaşılan sorunları, mevzuattan kaynaklanan kısıtlılıkları ve çözüm önerilerini tartışmanın odağına yerleştirmiştir. Bu çalışma, iskan politikalarında yaşanan sorunlardan hareketle yerel yönetimlerin sürece ilişkin kısıtları ve çözüm önerilerine yönelik bir katkı sunma amacındadır.

Anahtar Kelimeler: Ulusaşırı göç, Göç politikaları, Yerel yönetimler, Sağlık güvenliği

Çevre ve Toplum Sağlığı Açısından Göçler, Olası Senaryolar ve Risk Analizleri

Şahin Toprak, Harran Üniversitesi

İnsanoğlunun yaşam sürecine bakıldığında, avcı toplayıcı yaşamdan günümüze kadar geçen zamanda, beslenme, üreme, barınma, rekabet v.b nedenlerden dolayı kısa veya uzun bir yer değiştirme (iç ve dışa göçler) faaliyetinde buldukları bilinmektedir. Ancak en dramatik yer değiştirme (göç) bir savaş sonunda ortaya çıkan göç dalgalarıdır. Çünkü bu göçler, kontrolsüz, sağlıksız, ani, dalgalı ve sayısal olarak çok fazla ve öngörülemeyen oldukları için hem göç edenler hem de göç ettikleri ülke için çok dramatik sorunları/sonuçları da beraberinde getirmektedir. Sığınmacı ve mülteciler, güç yaşam koşulları, barınma, beslenme ile ilgili sorunlar, sağlık hizmetlerine ve sosyal hizmetlere ulaşımında güçlükler, şiddet vb. pek çok nedenle sağlık açısından en savunmasız gruplardır (Karadağ & Altıntaş, 2010; Perrin, 1996). Ev sahibi ülkeyi korkutan en önemli sağlık sorunu sığınmacıların ülkeye bulaşıcı hastalık getirmeleri ihtimalidir. Suriye’de kütanöz layşmaniyazis, tifo, hepatit A hastalıklarının endemik olduğu gerçeği (Sharara S, Kanj S, 2014) ülkemiz açısından da önemli bir risk faktörüdür. Göçmen yaşam alanlarında, literatüre göre sığınmacılarda en sık rastlanan sağlık sorunlarının başında, anemi, kronik hastalıklar ve komplikasyonları, ishal, sıtma, şark çıbanı, menenjit, tifo vb. bulaşıcı hastalıklar ve HIV/AIDS dâhil cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar gibi hastalıklardır (Eskiocak, 2013). Olası en büyük senaryo, farklı yaşam koşullarına, davranışlarına ve sağlık sorunlarına sahip bir toplumun (göçmenler), geldiği ülkeye getirebileceği bulaşıcı hastalıkların bir epidemiyeye neden olma ihtimalidir. Davranış farklılığından kaynaklanan yaşam koşulları, çevre sağlığını da olumsuz etkilemeleri, sekonder sağlık sorunlarını ortaya çıkarma olasılığı da senaryonun önemli bir diğer parçasıdır.

Sonuç olarak her göç dalgasının, kendi iç dinamikleri ile beraber değerlendirilmesi gerekmektedir. Olası göçmen dalgalarında önceden, çevre ve toplum sağlığı açısından öngörülebilir, gerçekçi ve uygulanabilir bir koruyucu model geliştirilmelidir. Böylece hem göçmenlerin hem de göç ettikleri ülkenin insanlarının çevre ve toplum sağlığının korunması sağlanabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Çevre ve Toplum Sağlığı, Risk Analizi

Türkiye Sınır Bölgeleri Özelinde; Göç, Çevre ve Sağlık

İbrahim Yenigün, Harran Üniversitesi

Yoğun göç hareketlerinin yaşandığı günümüz dünyasında, bütün devletlerin bu olaydan kısmen yada tamamen etkilendiği tartışmasız bir gerçektir. Uluslararası nitelikli göç olayları ise yaşanan etkiyi daha yüksek oranda hissettirmekte ve kalıcı izler bırakmaktadır. Yaşananlar, göç konusunu ülke gündemlerinde en başa taşımakta, küresel bir yaklaşım ve eşgüdümlü müdahaleleri zaruri kılmaktadır.

2012 yılında Suriye’de başlayan iç savaş sonrası ülkeden yoğun göç hareketleri başlamış, komşu ülkeler başta olmak üzere birçok ülke derinden etkilenmiştir. Suriye’ye uzun sınıрыyla komşu ülke olan Türkiye, Suriyeli göçmenlerin ilk adreslerinden biri olmuştur. Bununla birlikte Türkiye, Suriyeli mültecilerle ilgili ortaya çıkan bu durumu “insani sorumluluk” olarak değerlendirmiş ve bu anlayışa sahip bir yaklaşım sergilemiştir. Bu anlayıştaki yaklaşıma bağlı olarak da Türkiye’ye gelen göçmen sayısı çok yüksek rakamlara ulaşmıştır. Türkiye’deki illere göre göçmen dağılımına bakıldığında ise doğal olarak, ülkenin Suriye’ye komşu olan kentlerinin ön plana çıktığı gözlenmektedir. Bu bölgelerde yaşanan aşırı ve ani nüfus artışı, bir çok sorunun oluşmasına sebebiyet vermiştir. Bu problemlerin en önemlilerinden biri de, şehirciliğin vazgeçilmez unsurları olan çevresel altyapılar konusunda olmuştur. Bu bakış açısıyla, Türkiye’nin Suriye’ye komşu illerindeki durum değerlendirilmiş, başta çevre ve sağlık parametreleri olmak üzere çeşitli açılardan ele alınmıştır. Ülkenin şu anki durumunu olduğu kadar yarınlarını da çok yakından ilgilendiren tablonun resmedilmesi ve önerilerin getirilmesi hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Sağlık, Çevre, Etkiler

16:00-17:30 Ön-Konferans “Küresel Göç ve Psiko-Sosyal Sağlık Güvenliği”

(Paralel Oturum, Fen-Edebiyat Fakültesi, Salon B, Türkçe)

Oturum Başkanı: Yusuf Adıgüzel, İstanbul Üniversitesi

- **Göçmenlere Yönelik Tutumları Etkileyen Değerler ve Demografik Faktörler**
Veysel Bozkurt, İstanbul Üniversitesi
- **Nitelikli Göçmenlerin Gündelik Yaşam Deneyimlerinin Psikolojik İyi Oluş ve Kimlik İnşa Süreçlerine Etkisi: Almanya Örneği**
F. Güzin Ağca-Varoğlu, Harran Üniversitesi
- **Yükseköğretimde Suriyeli Öğrenciler: Bazı Yansımalar**
Günnur Ertong Attar, Mersin Üniversitesi
- **Suriyeli Çocukların Eğitimi ve Yaşadıkları Travma Transferi**
Emel Topcu, Tuba Büyükbeşe, Hasan Kalyoncu Üniversitesi

***Göçmenlere Yönelik Tutumları Etkileyen Değerler ve
Demografik Faktörler***

Veysel Bozkurt, İstanbul Üniversitesi

Bu tebliğin amacı Avrupa kamuoyunun göçmenlere bakışına etki eden faktörleri incelemektir. Tebliğ, Avrupa Toplumsal Araştırması (ATA) veri setine dayanmaktadır. ATA'nın son dalga veri seti Rusya dâhil 23 ülkeyi kapsamaktadır. Örneklem hacmi, 44,387'dir. Veri, hayırseverlik, özerklik ve evrensellik değerlerini onaylayanların görece pozitif, buna karşılık gelenek, güvenlik, başarı ve güç gibi değerleri onaylayanların ise göçmenlere daha negatif yaklaşıklarını ortaya koyuyor. Macaristan, Çek Cumhuriyeti, Rusya Federasyonu, Avusturya, İtalya ve Polonya en fazla göçmen karşıtlarının yer aldığı ülkeler olmasına karşın, İsveç, İzlanda ve Norveç gibi İskandinav ülkelerinde göçmen karşıtlığı nispeten daha düşüktür.

Göçmenlere yönelik en sert muhalefet sağ görüşlü, eğitim düzeyi düşük, ücretli çalışan, kendisini dindar olarak tanımlayan, insanlara güven düzeyi düşük, ülkenin ekonomik durumundan ve yaşamından memnun olmayan gruplardan gelmektedir. Yaş ilerledikçe göçmenlere yönelik olumsuz tutum oranında da bir yükseliş gözlenmektedir.

Bir diğer ifadeyle Avrupa ülkeleri örnekleminde göçe en çok karşı çıkanlar, göçmenlerin işlerini ellerinden alabileceğini düşünen düşük sosyo-ekonomik statüde yer alan gruplardır. Bunlara göre göçmenler ekonomilerine ve kültürlerine zarar veriyor; dolayısıyla göçmenlerin ülkelerine gelmelerine müsaade edilmemesi gerektiğini iddia ediyorlar. Düşük sosyo-ekonomik statüde yer alan bu gruplar, aynı zamanda Avrupa ülkelerinde popülist politikacıların en önemli oy deposunu oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Değerler, Tutumlar ve Demografik Faktörler

Nitelikli Göçmenlerin Gündelik Yaşam Deneyimlerinin Psikolojik İyi Oluş ve Kimlik İnşa Süreçlerine Etkisi: Almanya Örneği

F. Güzin Ağca-Varoğlu, Harran Üniversitesi

Göç çalışmalarında nitelikli insan göçü başlığı altında değerlendirilebilecek 'eğitim amacıyla ülke değiştirme', son yılların önemli konularından biri haline gelmiştir. Türkiye- Almanya arası göç, işçi göçü ile en yoğun dönemini yaşamış ve sonraki dönemlerde dalga dalga devam etmiştir. Bu dalgaların birini de öğrenim amacıyla Almanya'ya göç eden öğrenciler oluşturmaktadır. Türkiye'de nitelikli üniversitelerde eğitimlerini tamamladıktan sonra en az bir yabancı dil ve düzenli gelirleri ile Almanya'ya doktora eğitimlerini yapmak için giden bu öğrenciler, geçirmiş oldukları sosyalizasyon süreçleri, sahip oldukları sosyal-kültürel kapital ve amaçları açısından kendilerini önceki göçmen kuşaklardan ayırmaktadır. Burada ilgi çekici soru; Almanya deneyimleri ve kimlik inşa süreçleri açısından azınlık toplumunun diğer üyeleri ile ne tür benzeşme ve farklılaşma gösterdikleridir. Almanya'da azınlık toplumunun bu yeni aktörlerinin, oradaki Türk azınlığa aidiyetleri, çoğunluk toplumu ile etkileşimlerinde karşılaştıkları basmakalıplaştırma ve önyargılarla baş etme biçimleri ve bu deneyimler bağlamında kimlik inşa süreçleri sunumun ana konusunu oluşturmaktadır. Almanya'da süregiden '*Leitkultur*' tartışmalarında çerçevesi çizilen kalıp yargıları taşımadıkları halde, gündelik yaşam deneyimlerinin, algıladıkları önyargı ve etiketlemenin azınlık toplumunkinden farklı olmadığı, ancak Almanya'daki göçmen kuşaklardan geliştirdikleri baş etme stratejileri açısından farklılaştıkları dikkati çekmektedir. Öğrencilerin kimlik inşa süreçleri bu farklılaşmanın ana eksenini oluşturmaktadır. Bu bağlamda doktora öğrencilerinin Almanya deneyimlerinin ilk zamanlarına kıyasla gerek üniversite gerekse diğer sosyal çevrelerinde kendilerini tanımlayıp biçimlerinde değişim meydana geldiği gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Nitelikli Göç, gündelik yaşam, algılanan ayırmacılık, aidiyet.

Yükseköğretimde Suriyeli Öğrenciler: Bazı Yansımalar

Günnur Ertong Attar, Mersin Üniversitesi

Suriye'deki iç savaş nedeniyle bugün Türkiye'ye gelen ve kayıtlı olarak yaşamlarını sürdüren yaklaşık 3,5 milyon Suriyeli bulunmaktadır. Bu rakamın yüksekliği, birlikte yaşama ve sosyal uyum üzerine yapılacak çalışmaların önemini de öne çıkarmaktadır. Resmi olarak geçici koruma altında kabul edilen bu grup, elbette çok farklı sosyo-demografik özelliklere sahip alt grupları içerisinde barındırmaktadır. Örneğin yarısından fazlasının 18 yaş altı bireylerden oluştuğu düşünüldüğünde, eğitimin her aşamasının kendine has dinamikleriyle üzerinde tartışılması gereken bir alan olduğu aşıkardır. Bu bağlamda yükseköğretim dikkate alındığında ise Türkiye'de bugün bu düzeyde eğitimlerine devam eden yaklaşık 20.000 öğrenci olduğu görülmektedir ve bu rakam her yıl artmaktadır. Bu öğrenciler aldıkları eğitim ve beraberinde getirdiği sosyalizasyon süreçleriyle sosyal uyuma katkı sağlayacak kritik gruplar arasında sayılmaktadır. Bunun yanı sıra yükseköğretime devam eden bu öğrenciler yaş ortalaması oldukça genç olan kendi topluluklarına liderlik edebilecek ve kendi dinamikleri konusunda yerel topluluklara da katkı sağlayacak bir potansiyele sahiptir. Araştırmacı, 2017 yılında, Türkiye'de en fazla Suriyeli öğrencisi olan dördüncü üniversite olan Mersin Üniversitesi'nde, Suriyeli ve yerli öğrencilerin birbirlerine ilişkin tutum ve davranışlarını araştırarak çalışmalarına başlamıştır. Kampüsteki Suriyeli öğrencilerin sosyal uyum dinamiklerinin tüm kampüs bileşenleriyle karşılıklı olarak araştırılmasına ve aynı alanda 2 farklı uluslararası destekli proje ile araştırmalarına devam etmektedir. Tüm bu çalışmaların çıktılarının bir bölümü ve araştırmacının sahaya ilişkin gözlemleri bu sunumda paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli Öğrenciler, Yükseköğretim, Sosyal Uyum.

Suriyeli Çocukların Eğitimi ve Yaşadıkları Travma Transferi

Emel Topcu & Tuba Büyükbeşe, Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Bu çalışmanın amacı Suriyeli çocukların Türk Devlet okullarındaki eğitim hayatlarını kendi bakış açıları ile değerlendirmek ve doğrudan deneyimlemeseler bile, Suriyeli sığınmacıların genel olarak yaşadıkları savaş travmasını transfer yolu ile nasıl edindiklerini anlamaktır. Çalışma kapsamında Suriyelilerin yoğun olarak gittiği, Gaziantep'in merkezinde bulunan 11 okulda Suriyeli öğrencilere anket uygulanmış, öğretmenlerle odak grup görüşmeleri ve okul yöneticileri ile de derinlemesine mülakatlar yapılmıştır. Araştırma sonunda ortaya konulan bulgulara göre, çocuklar -kendi ifadeleri ile- “okulda çok mutlu ve başarılı” olduklarını belirtirken, özellikle öğretmenler çocuklarda travma belirtileri tespit ettiklerini ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Travma Transferi, Suriyeli Çocuklar, Eğitim

16:00-17:30 IFSSO 24. General Conference “Migration and Tradition”

(Parallel Session, Faculty of Arts and Sciences, Lecture Hall C, English)

Chairperson: Nestor Castro, University of Philippines

- **A Case Illustration of a Spiritually Oriented Model of Community Mental Health Care to Address Behavioral Healthcare Disparities for the Migrants**
Hooman Keshavarzi, Ibn Haldun University
- **State and Society: Indigenous Practices in Ritual and Religious Activities of the Bali Hinduism in Bali-Indonesia**
I Ketut Ardhana, Udayana University
- **Local Wisdom in Land Management and Conservation of Yeh Ho Watershed, Tabanan-Bali**
Made Adi Widyatmika, Universitas Hindu Indonesia
- **Migration: Looking at Hijrah from a Spiritual-Cognitive Approach**
Mahshid Turner, Durham Üniversitesi, İngiltere

18:00-19:00 Akşam Yemeği (Dinner)

***A Case Illustration of a Spiritually Oriented Model of
Community Mental Health Care to Address
Behavioral Healthcare Disparities for the Migrants***

Hooman Keshavarzi, Ibn Haldun University

In the face of growing global turmoil that has led to the displacement and marginalization of many diverse peoples globally, there exists a significant gap between currently available psychosocial mental health services and the unique needs of the religiously devout. In fact, a considerable proportion of the international population turn to religion and spirituality for coping with psychological distress. However, current available services are rooted in Eurocentric and secular paradigms that often alienate the religiously devote and create significant barriers for the distressed to seek out treatment. However, in the past 10 years in the USA, a center has been established specifically designed to address the needs of the American Muslim community, known as Khalil Center. The Khalil Center community mental health care model focuses on: i) community engagement and awareness by working from within Islamic principles and in the Muslim community, ii) creation and implementation of Islamically integrated mental health care services and, iii) training, dissemination and engagement of the professional mental health community. Data from Khalil Center suggests that the integration of professional mental health care and the Islamic tradition leads to the melting of the barriers for seeking services. In fact, studies show that American Muslims prefer to turn to mental health providers who possess both spiritual and professional psychological competencies. This is further evidenced by Khalil Center's exponential growth over 10 years, where it has grown to become the largest provider of Muslim Mental Health services, employing 50 Muslim mental health providers with offices in five cities (Bay Area, Los Angeles, Chicago, New York and Toronto, Canada) throughout North America. In this presentation, Khalil Center is discussed as a successful case illustration of the critical components of providing spiritually oriented community mental health services designed to close the behavioral healthcare disparities for the religiously committed.

Keywords: Community, Mental Health, Islam, Public Health

State and Society: Indigenous Practices in Ritual and Religious Activities of the Bali Hinduism in Bali-Indonesia

I Ketut Ardhana, Udayana University

The increasing of tourist development in Bali has caused significant changes in the context of Balinese views in practicing their rituals and religious life. Bali was previously populated mostly by the Balinese who are Hindu, but later on Bali society has changed to become a multicultural society, due to the increasing migration of people from outside Bali. In the past, any ritual and religious activities in relation with the humanistic religious management had been done in the traditional kingdoms. However, since the downfall of those traditional kingdoms, these have affected the emergence of significant issues in relation to who will be in charge in those kinds of ritual and religious activities, which is costly. This caused a significant issue in relation to the decreasing of the Balinese who continue to be adherent of Hindus; some have converted to other religions since most of them have no time to arrange these kinds activities. They are mostly work in the tourist area that demand to have rigid times in their daily works. This paper will discuss several issues: Firstly, to what extend the role of the state and society in managing the ritual and religious activities in Bali? Secondly, what kinds of alternative solution that can solve the problems? And thirdly, how to manage these kinds of critical issues in the today Balinese multicultural society. Through these questions, it is expected to have a better understanding about the role of state and society in the context of Indigenous practices in the forms of Ritual and Religious Activities of the Bali Hinduism in Indonesia.

Keywords: Indigenous Practices, Ritual and Religious Activities, Balinese Hinduism, Society and State

***Local Wisdom in Land Management and Conservation of Yeh
Ho Watershed, Tabanan-Bali***

Made Adi Widyatmika, Universitas Hindu Indonesia

Bali's predicate as the world's top tourist destination has made it become a popular migration destination from other regions. The high migration causing the land need for housing increased rapidly, especially in Badung and Denpasar. The tourism development in Tabanan is not as fast as Badung and Denpasar, but it consistently increases. The main economic base of Tabanan relies on agriculture, but the insistence of tourism development of the two neighbors impacts the land conversion in Tabanan. Yeh Ho watershed is one of the buffer areas which threaten by the land conversion. The regional development pattern is closely related to the reciprocal relationship between humans and the environment. Hence, the main question is, how does the local wisdom play a role in land conservation of the watershed area?

This article reveals the potential of local wisdom in the land conservation efforts of Yeh Ho watershed. Through observation and in-depth interviews told that local communities have traditional concepts in appreciating their land. Six traditional concepts still maintained by the local community in their socio-religious life; namely, tri hita karana, tri kaya parisudha, tri mandala, ala ayuning dewasa, tenget, and bengang.

The results of the discussion recommend the empowerment of local wisdom in regional development planning.

Keywords: Land Conversion, Watershed, Local Wisdom, Conservation, Sustainability

Migration: Looking at Hijrah from a Spiritual-Cognitive Approach

Mahshid Turner, Durham Üniversitesi

Migration is generally defined in terms of movement of people from one place to another. Taking this broad definition, from an Islamic point of view, we are all in fact migrants, as we migrated from our 'true home' to this temporary abode. We become attached to the things which remind of us our previous abode and we mistakenly cling on to its outer form instead of seeing beyond it. It is this attachment to transient beings that causes sorrow. This paper will look at a spiritual-cognitive model of migration, which argues that purely physical migration or hijrah can only give temporary respite and does not adequately address the importance of change in worldview and thought processes.

Keywords: Migration, Spiritual-Cognitive, Tawhid, Abraham

5 Kasım/November Salı/Tuesday

09:00-10:30 Pre-Conference “Global Migration and Health Security”

(Parallel Session, Faculty of Arts and Sciences, Hall A, English)

Chairperson: Veysel Bozkurt, İstanbul University

- **Irregular Migration and Health Risks of Sub-Saharan Africans in Algeria**
Morad Moulai Hadj, University Mohamed ben Ahmed, Oran 2, Algeria
- **Glocalizing Global Migration: Changing Immigration Policy in the Local Context of Japan**
Tomiyuki Uesugi, Seijo University, Japan
- **The Recent Influx of Mainland Chinese in the Philippines: Migration or Invasion**
Nestor Castro, University of the Philippines
- **Building Bridges for Integration of Migrants**
Maria Prodromou, European University of Cyprus
- **Forced Migration and Managing International Refugees: The Rohingya Case**
Erni Budiwanti, The Indonesian Institute of Sciences

***Irregular Migration and Health Risks of Sub-Saharan Africans in
Algeria***

Morad Moulai Hadj, University Mohamed ben Ahmed

Algeria is a country that has a long history with countries of the European Union, especially France, on the issue of immigration. It was and still is a country from where youth migration to Europe originates. Algeria has become a crossing for many sub-Saharan Africans who settle temporarily and then move north to European countries as the opportunity arises. Others may stay in Algeria and try to gain their livelihood by doing undocumented work or practicing begging. These people face different health risks that starts since the pre-departure phase as they expose themselves to insecurity and vulnerability. Even during their presence in the Algerian soil, they are lacking living facilities to live a healthy life. Health risks that can be exemplified by infectious diseases containment promote discussion of this topic. We try through our presentation discussing health risks facing Sub-Saharan Africans in Oran . Our investigation is based on observations and interviews with a sample of these irregular migrants.

Keywords: Irregular Migration, Health Risks, Infections, Diseases, Sub-Saharan Migrants

***Glocalizing Global Migration: Changing Immigration Policy in
the Local Context of Japan***

Tomiyuki Uesugi, Seijo University, Japan

Japan seems to be one of the most “exclusive” societies in the world in the sense that under the strict immigration control policy it has never allowed foreign “simple workers” (non-skilled workers) to enter and reside in Japan until very recently. However, in reality, facing the severe labor shortage since the middle of 1980s onward, hundreds of thousands of foreigners have been accepted as trainees or university/college students, and to a certain extent they are allowed to “work” legally as non-skilled workers in various sectors such as construction, food processing, agriculture, fishery as well as convenience stores, restaurants and service industries. To ease the labor shortage, Japan amended its immigration control law in 1990 and gave certain foreigners of Japanese descent such as Japanese Brazilians and their family members permanent residence status. That has enabled more than two hundred thousand foreigners with permanent resident status to engage in “simple labor.” Then in April 2019, based on a short-term labor need for construction for the 2020 Olympic/Paralympic Games and reconstruction after the Great East Japan Earthquake, on one hand, and a long-term need for preparing for the time when there is a shortage of working-age people on the other hand, Japan amended again the immigration control law so that foreigners with specific skills in certain sectors are allowed to enter, reside and work in Japan. The 2019 amendment of the immigration control law seems to be the drastic and fundamental change of the immigration policy of Japan leading to a new “inclusive” or multiethnic and multicultural “coexistence” society. In my presentation, focusing the changing immigration control policy of Japan, I will demonstrate how Japan has been glocalizing global migration in the local settings of Japan and I will analyze its socio-cultural implications in the studies of global migration.

Keywords: Glocalization, Global migration, Immigration policy, Japan

***The Recent Influx of Mainland Chinese in the Philippines:
Migration or Invasion***

Nestor Castro, University of the Philippines

Since the assumption of Rodrigo Duterte as President of the Philippines in 2016, the Philippine government has leaned more and more towards China in terms of economic and political cooperation. Because of this, hundreds of thousands of Chinese from the mainland have moved to the Philippines either as tourists, foreign workers, or illegal fishermen. There is a growing restlessness from many Filipinos that what is happening right now is an initial stage of an impending Chinese invasion of the Philippines similar to Japanese migration in the country prior to World War II. This paper assesses the economic, political, and socio-cultural impacts of recent Chinese migration into the Philippines. The assessment will be backed up by empirical cases of conflicts between Filipinos and Chinese nationals.

Keywords: Migration, Invasion, Foreign Workers

Building Bridges for Integration of Migrants
Maria Prodromou, European University Cyprus

Migrants suffer from psychological traumas, sustained in the result of hostilities in their country. Asylum seekers and refugees often show the lowest level of neuropsychological adaptation, they manifest a range of symptoms such as baseless fears, fatigue, irritability, they feel helplessness or insignificance, and they experience lack of possibility to change anything in life. Aim: The aim of this module is to provide Knowledge about the refugee needs, and materials that will be useful for the transition process risk assessment. Recognizing the need will be useful information for the development of a comprehensive approach to prevent or address problems deriving from their transition and learn how to reduce the damage and the harm by enhancing skills of positive behavior adaptation and addressing the negative effects of the transition period for the migrant refugees. Methodology: To support this project Cyprus team of the Program Migration Mediterranean Network made educational module that will help the professionals and the social workers to understand the migrant's needs for education, for housing, for taking new supportive actions in relation to their professional life, social ties and social participation. Moreover, the module will enhance skills for communication, integration, creation of networks that will help them to build bridges for inclusion. Results: The absence of preparation for the movement causes a "cultural shock". Transcultural competence is the ability to notice and understand the individual life-words in a specific situation and in various context and to infer appropriate ways of action of those needs. Conclusion: In order to support the migrants to cope with their needs there is a necessity to create an effective educational program. An educational program that will give them the opportunity to have access in guidelines, stress management structure, clear steps, psychological support, therapeutic techniques, breathing techniques, scenarios, case studies and videos will be a functional recourse that will guide them in their everyday life at work and enhance their inclusion in the society.

Keywords: Refugees, Mental Health, Inclusion, Social Support Intervention

Forced Migration and Managing International Refugees: The Rohingya Case

Erni Budiwanti, The Indonesian Institute of Sciences

Rohingya Muslims fleeing from the Myanmar military's persecution have shocked the world. The military's persecution leading to forced migration of the Rohingya out of Myanmar, revealed the Myanmar government's failure in recognising the Rohingya's citizenship and in providing them with basic civil rights. Although they have been living in Myanmar for quite centuries, especially at the Rakhine region (formerly known as Arakan), they are forced to leave their ancestral land, and ought to live in refugee camps locating in the border regions: Kutopalong and Maesot with restricted physical mobility. This leaves this group out of the national order (not belonging within the 'national order of things') (see Malki 1995). Since August 25, 2017 around half a million Rohingya have been forced to cross into Bangladesh as a result of persecution and genocide carried out by the Myanmar government. Those who have crossed into the international border region have obtained legal status as 'refugees' while others who remain in Myanmar, are labeled as IDP - Internally Displaced People since they have been deprived of their living space. IDPs remain under the jurisdiction of the Myanmar state, which, due to its ignorance, is the main source of Rohingya's misery. Kutopalong refugees camp in Bangladesh is recently the largest Rohingya Muslims concentration, inhabited by more than 1 million Rohingya refugees. The Thai government also accommodates Rohingya refugees in Maesot, North Thailand, under the supervision of UNHCR. The dilemma faced by Rohingya refugees raises important questions which are the central points of discussion: Why do religious minority, like the Rohingya, increasingly vulnerable to forced migration, displacement, and deprived of citizenship? How do the relief agencies and humanitarian actors could better help them? What are the main reasons for Myanmar government and the majority of Burmese Buddhists to exclude Rohingya from Myanmar's nation building project?

Keywords: Rohinya, Myanmar government, Forced migration, Internally displaced people, International refugees

09:00-10:30 “Göç ve Din” Oturumu

(Paralel Oturum, Fen-Edebiyat Fakültesi, Salon B, Türkçe)

Oturum Başkanı: F. Güzin Ağca-Varoğlu, Harran Üniversitesi

- **Kur’an’da Göç: Sosyolojik Bir Analiz**
Arif Korkmaz, Necmettin Erbakan Üniversitesi
- **Göçmenlik ve Din: Adaptasyon Tartışmalarına Kritik Yaklaşım**
Zübeyir Nişancı, Şehir Üniversitesi
- **Göçün Dini ve Sosyal Hayat Üzerindeki Etkisi (Suriye Göçü-Harran Konteyner Kent Örneği)**
Barış Yaşar, Şanlıurfa Göç İdaresi
- **Amerika’da İbadet: Türkiye Kökenli Göçmenlerin Dinsel Aidiyetlerinin Sınırları**
Z. Selen Artan-Bayhan, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

Kur'an'da Göç: Sosyolojik Bir Analiz

Arif Korkmaz, Necmettin Erbakan Üniversitesi

“Göç” olgusu insanlık tarihinin her döneminde pek çok toplum ve medeniyet için oldukça önemli bir fenomen olagelmıştır. Bu açıdan insanlık tarihinin bir yönüyle de “göçler tarihi” olduğunu söylemek yanlış olmasa gerektir. Bu çerçevede “göç” dinler tarihi için de en önemli değişkenlerden biri olmuştur. Örneğin, yaklaşık 3500 yıl önce İsrail halkının Hz. Musa önderliğinde köle oldukları Mısır’dan Kenan topraklarına göç ederek kölelikten kurtulmaları ve devletleşmeleri, Hz. İsa’nın havarilerinin Hıristiyanlığı yaymak için yaptıkları yolculuklar/göçler ve Hz. Muhammed’in 622’de Mekke’den Medine’ye göç (Hicret) ederek Medine şehir devletini kurması gibi anıtsal olaylar şüphesiz dinler tarihinin en önemli dönüm noktaları arasındadır.

Bu bağlamda bu tebliğde göç olgusunun İslam dininin kutsal kitabı Kur’an’daki yansımaları sosyolojik bir analize tabi tutulmaya çalışılacaktır. Genel olarak “göç” olgusu Kur’an’da nasıl işlenmektedir? Kuran, bazılarında yukarıda temas edilen, dinler tarihindeki önemli göç olaylarına değinmekte midir? Tarihteki çok özel bir göç olayına işaret eden Hicret (622) hadisesinin Kur’an’daki yeri ve önemi nedir? Sadece Hz. Muhammed dönemi olayları için değil genel olarak dinler tarihi için de oldukça önemli bir kaynak olduğu düşünüldüğünde göç olgusunun farklı boyutlarını analiz etmek için Kur’an’ın oldukça işlevsel bir örneklem çerçevesi olduğunu söylemek yanlış olmasa gerektir. Bu çerçevede bu bildiride göç olgusunun coğrafi, ekonomik, siyasi, dini vb. farklı boyutları Kur’an bağlamında sosyolojik bir bakış açısıyla değerlendirilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kur’an, Göç, Sosyoloji, Din Sosyolojisi, Kur’an Sosyolojisi

Göçmenlik ve Din: Adaptasyon Tartışmalarına Kritik Yaklaşım
Zübeyir Nişancı, İstanbul Şehir Üniversitesi

Bu çalışma din ve dindarlığın göçmenlerin bireysel ve toplumsal hayatlarındaki rolü ile ilgili sosyolojik literatürünün kritik olarak incelenmesine katkı sunmayı hedeflemektedir. Bunun için öncelikli olarak Amerika ve Kanada gibi göçmenlerin yoğun olarak yaşadığı ve aynı zamanda göçmen dindarlığı ve göçmenler tarafından kurulan dini kurumların oldukça görünür olduğu ülkelerdeki ilgili araştırma ve tartışmalar özet olarak ele alınacaktır. Bu tartışmalar içerisinde de özellikle din ve dindarlığın toplumsal adaptasyon üzerindeki etkilerini sorgulayan teorik tartışmalara ve adaptasyon süreçlerini nitel ve nicel olarak tetkik etmeyi amaçlayan çalışmalara yoğunlaşılacaktır. Türkiye'de son yıllarda artan göçmen sayısına paralel olarak, kurulan göçmen dini topluluklarında ve kurumlarında da artış gözlemlenmektedir. Ancak bu göçmenlerin dini hayatında dair sosyolojik çalışmalar yok denecek kadar azdır. Göçmenlerin kurdukları dini topluluklar ve kurumların, bu göçmenlerin hayatındaki rollerinin ve Türkiye toplumundaki sosyolojik dinamiklerin anlaşılması için ilgili literatürlerle bağlantılı araştırma gündemi tartışmaları da bu sunumun son kısmını teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göçmenlik ve Din, Sosyal Sermaye, Sosyal Uyum, Sivil Katılım

***Göçün Dini ve Sosyal Hayat Üzerindeki Etkisi
(Suriye Göçü-Harran Konteyner Kent Örneği)***

Bariş Yaşar, Şanlıurfa Göç İdaresi

İnsan sosyal bir varlık olması sebebi ile yaşadığı olayların etkisinde kalır. Göç ise insanın toplumsal yaşamını etkileyen en önemli olgulardan birisidir. Zorunlu olarak yapılan göçler ile birlikte hem göç eden bireyler hem de göç edilen mekânda yaşayan toplumlar bu durumdan karşılıklı olarak etkilenmektedirler. Bu etkileşim başta inanç boyutu olmak üzere sosyal hayatın her alanında kendisini göstermektedir. Bir ülkede meydana gelen iç karışıklıklar veya savaş durumu en önemli göç nedenlerinden biridir. Yaşadığı mekândan zorunlu olarak göç etmeye maruz kalan insanların dini ve sosyal hayatlarında köklü değişimler olabilmektedir. Bu bağlamda, ele aldığımız çalışmamızda göçün oluşturduğu dini ve sosyal değişimleri Suriye'deki savaş nedeniyle ülkemize göç etmek zorunda kalan göçmenlerin, Harran Konteyner Kent Geçici Barınma Merkezinde yaşayan Suriyeli göçmenler üzerinden incelemeye çalıştık. Dolayısıyla Harran Geçici Barınma Merkezi'nde yaşayan Suriyeli göçmenler üzerinde yapılan bu araştırmanın Suriyeli göçmenlerin Türk toplumu ile dini ve sosyal yaşayış bakımından uyum sürecine girmelerine yönelik yapılacak çalışmalara önemli bir katkı sunacağını ümit etmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli Göçmenler, Dini Yaşayış, Göçün Dini Yaşama Etkisi, Zorunlu Göç.

***Amerika'da İbadet: Türkiye Kökenli Göçmenlerin Dinsel
Aidiyetlerinin Sınırları***

Z. Selen Artan-Bayhan, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

Bu sunum, doktora araştırmam için ABD'nin New York ve New Jersey eyaletlerinde yaşayan Türkiye kökenli göçmenlerle yaptığım derinlemesine mülakatlara dayanmaktadır. Göçmenlerin Amerika'daki etnik ve dini aidiyetlerini, dini pratiklerini ve toplumsal cinsiyet normlarına yönelik tutum ve davranışlarını incelediğim doktora araştırmam esnasında 52 göçmen ile görüştim. Mülakatların yanı sıra, göçmenlerin bir araya geldiği çeşitli etkinliklerde ve ikisi New York, biri New Jersey'de bulunan toplam üç camide katılımcı gözlemler yaptım. Din ve devlet işlerinin Avrupa'dakinden farklı olarak birbirinden kalın çizgilerle ayrıldığı Amerika'da dini örgütlenmeler, göçmenlerin topluma entegrasyonunu kolaylaştıran önemli bir faktör olarak görülmektedir. Dini cemaatler ve örgütlenmeler, göçmenlerin iş bulmasına, sosyal güvenlik, sağlık ve eğitim gibi kendilerine son derece yabancı konularda yardım almasına aracılık eder. Üstelik onları toplumdaki ayrımcı ve düşmanca davranışlardan da korur. Bu sunum, Türkiye kökenli göçmenlerin etno-dini cemaat olarak nasıl organize olduklarını, dini pratiklerini ve aidiyetlerinin sınırlarını incelemektedir. Amerika'daki mevcut siyasal söylemin 'öteki' olarak kurduğu Müslümanlık tanımına rağmen dini aidiyetin göçmenler tarafından aşılması mümkün olmayan bir sınır olarak görülmemesinin sebeplerini tartışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Dini Aidiyet, İslam, Amerika

09:00-10:30 “Göç ve Uyum” Oturumu

(Paralel Oturum, Fen-Edebiyat Fakültesi, Salon C, Türkçe)

Oturum Başkanı: Esra Siverekli, Harran Üniversitesi

- **Farklı Sosyo- Kültürel Özelliklere Sahip Göçmenlerin Uyum Süreçlerinin Karşılaştırılması: Kazakistan'daki Oralmanlar ve Türkiye'deki Suriyeliler**
Ebulfez Süleymanlı, Üsküdar Üniversitesi
- **Türk Basınında Suriyeli Sığınmacılar**
Ekrem Demir, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
- **Uyum Sürecinde Sığınmacıların Sosyal Medya Kullanımı**
Gökhan Kuzucanlı, Harran Üniversitesi
- **Uluslararası Öğrencilere Yönelik Psikososyal İlk Yardım, Danışma ve Teknikleri: Sağlık Güvenliği**
Rejhan Rahman, Harran Üniversitesi

Farklı Sosyo- Kültürel Özelliklere Sahip Göçmenlerin Uyum Süreçlerinin Karşılaştırılması: Kazakistan'daki Oralmanlar ve Türkiye'deki Suriyeliler

Ebulfez Süleymanlı, Üsküdar Üniversitesi

Günümüzde göçmenlerin gittikleri yerlere uyum süreçlerinin gerçekleşmesi; hem ev sahibi toplumun hem de göçmenlerin karşılıklı olarak katkı sunması gereken bir süreç olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca göçmen grupların ve yerel halkın sosyo-kültürel özellikler açısından benzerliği veya farklılığı uyum süreci üzerinde etkilidir.

Bu çalışmada yerleştikleri ülke açısından farklı sosyo-kültürel özelliklere sahip iki göçmen grubun, 1991 yılından sonra Kazakistan yönetimin çağrısı üzerine ülkeye gönüllü olarak göç eden ve “Oralman” olarak isimlendirilen 1 milyon (yaklaşık 307 Bin aile) etnik Kazakların ve 2011 yılından sonra iç savaş nedeniyle Türkiye'ye göç etmek zorunda kalan sayıları 3 milyon 700 bini bulan Suriyeli mültecilerin topluma uyum süreçleri analiz edilmeye çalışılmıştır.

Akademik çalışmalar, yorumlar ve haberler incelendiğinde Suriyelilerin yaşadığı uyum sorunlarının başında dil bilmemekten kaynaklanan sorunlar gelmektedir. Dil, her şeyden evvel anlamın kurulduğu kültürel bir unsur olduğu için uyum açısından büyük önem taşımaktadır. Oralmanların Kazakistan'daki durumuna ilişkin en önemli parametrenin aslında onların bu ülkedeki “ekonomik uyumu” olduğunu belirtmek gerekmektedir. Oralmanlar, işgücü ve girişimcilik bakımından ekonomik hayata önemli ölçüde uyum sağlamış ve ülkedeki ekonomik büyümeye özellikle tarım sektöründe katkıda bulunmaktadır. Ekonomik hayattaki bu uyum süreci, toplumsal uyumu da olumlu anlamda etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Uyum, Sosyo-kültürel Farklılıklar, Oralmanlar, Suriyeli Mülteciler

Türk Basınında Suriyeli Sığınmacılar
Ekrem Demir, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

Suriye iç savaşı ve savaş sonucunda ortaya çıkan sığınmacı krizinden etkilenen ülkelerin başında Türkiye gelmektedir. Bugün itibarıyla Türkiye'deki Suriyeli sığınmacı sayısı 3 buçuk milyona dayanmış durumdadır ve yetkililerin açıkladıklarına göre her yıl yüzbinlerce Suriyeli bebek ülkemizde gözlerini açmaktadır. Bu sayı bize Suriyeli sığınmacı sorununun ne kadar büyük olduğunu göstermekte ve bu konuya ilgililerin çok geniş ve farklı açılardan bakması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu çalışma, konunun medya boyutunu ele almakta ve Suriyeli sığınmacıların basında nasıl temsil edildiklerini ortaya koymaktadır. Bu kapsamda 2017'nin ilk altı ayı süresince Hürriyet, Posta, Sabah, Sözcü ve Yeni Şafak ulusal gazetelerinde yer alan Suriyeli sığınmacılarla ilgili haber metinleri ve köşe yazıları içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Çalışma sonucunda ulaşılan bulgular Türk basınının Suriyeli sığınmacılar konusunu yeterince gazetelere taşımadığını ortaya çıkarmıştır.

Anahtar Kelimeler: Suriyeli Sığınmacılar, Basında Temsil, Geçici Koruma, Mülteciler

Uyum Sürecinde Sığınmacıların Sosyal Medya Kullanımı

Gökhan Kuzucanlı, Harran Üniversitesi

Sosyal bir varlık olan insan, toplumla uyum içerisinde yaşamını devam ettirmek için bazı gereksinimler duymaktadır. Söz konusu gereksinimleri yerine getirmek için ise diğer bireylerle iş birliğinde bulunması, toplumda yaşayan bireylere entegre olması gerekmektedir. Topluma dâhil olan bireyler, yeni hayatlarına entegre olmak için çeşitli faaliyetlerde bulunmaktadır.

Türkiye'ye gelen Suriyeli sığınmacıların Türk toplumunu anlamasının ve bu toplumun gelenek, göreneklerini bireylerin kendi iç dünyasıyla bütünleştirmenin en önemli yollarından birisinin de toplumda var olan medya organlarından faydalanmalarından geçmektedir. Entegrasyon sürecinde geleneksel medya organlarının sağladığı imkânlar oldukça kısıtlı görülmektedir. Sosyal medya mecraları ile sosyalleşmeye fırsat bulan bireyler, duygularını, düşüncelerini, fikirlerini, yaşadıklarını ve beklentilerini diğer insanlarla paylaşabilmekte ve fikir alış-verişinde bulunabilmektedir. Kullanımlar ve doyumlar yaklaşımının kuramsal çerçevesinden yararlanarak oluşturulan bu çalışma Şanlıurfa'da bulunan Suriyeli sığınmacıların entegrasyon sürecinde sosyal medyayı ne amaçla kullandığını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Bu çalışmada Şanlıurfa'da yaşayan Suriyeli sığınmacıların entegrasyon sürecinde sosyal medya platformlarının kullanım boyutları ve etkisi araştırılmaktadır. Araştırmada veri toplama tekniği olarak sığınmacılara anket uygulanmış olup, Suriyeli sığınmacıların entegrasyon sürecinde sosyal medya platformlarından yararlanması değerlendirilmiştir. Yapılan araştırmanın sonucunda ise; entegrasyon sürecinde Suriyeli sığınmacıların sosyal medya platformlarından oldukça fazla yararlandıkları gerçeği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Entegrasyon, Geleneksel Medya, Sosyal Medya, Kullanımlar ve Doyumlar, Sığınmacı, Facebook.

***Uluslararası Öğrencilere Yönelik Psikososyal İlk Yardım,
Danışma ve Teknikleri: Sağlık Güvenliği***

Rejhan Rahman, Harran Üniversitesi

Küreselleşmenin hızlı bir şekilde arttığı ve ulusal sınırların nisbilik kazandığı günümüzde uluslararasılaşma trendinin Türk üniversiteleri tarafından yakalanabilmesi ve bu trendten kendine düşen payı alabilmesi konusunda yeni etkin stratejiler geliştirmekle kalmayıp, mevcut olan ve sonradan oluşabilen sorunlara hızlı ve etkin çözümler geliştirebilmesi önem arz etmektedir.

Bu bağlamda Harran Üniversitesi'ne hangi yol ve amaçla gelirse gelsin, bütün uluslararası öğrencilerin en aktif kullandığı birimlerin başında gelen Uluslararası Öğrenci Koordinatörlüğü, hâlihazırda 40'ı aşkın ülkeden 4000'in üzerinde öğrencinin oryantasyonunun; sosyopsikolojik ilk yardım, kültürel, sanatsal ve sportif etkileşimlerinin ve ilgili araştırma geliştirme çalışmalarının da yürütücüsü durumundadır.

Diğer bir ifadeyle bir "Sosyopsikolojik İlk Yardım Danışma Merkezi" statüsünde olan Uluslararası Öğrenci Koordinatörlüğü, yurt dışından gelen misafir öğrencilerimizin sağlıklı, güvenli, sorunsuz ve başarılı bir yükseköğrenim süreci geçirmeleri için ihtiyaç duyulan her türlü alt yapıyı sunacak birikim, kalite ve yeterliliktedir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Öğrenciler, Psikososyal İlk Yardım, Yükseköğretim

09:00-10:30 “Göç ve Edebiyat” Oturumu

(Paralel Oturum, Fen-Edebiyat Fakültesi, Salon D, Türkçe)

Oturum Başkanı: Kaplan Üstüner, Harran Üniversitesi

- **Mehmet Âkif Ölçeğinde Göç Olgusu**
Muhammed Gür, Marmara Üniversitesi
- **İstanbul'da Akademide ve Aşkta *Sevincini Bulamayanlar* İçin Bir Sığınak Olarak Taşoluk Köyü**
Mehmet Güneş, Marmara Üniversitesi
- **93 Harbinden Sonra Balkanlardan Müslüman Göçlerinin Osmanlı Toplumsal Hafızasındaki Yeri**
Adem Ölmez, İstanbul Medeniyet Üniversitesi
- **Göçün Türkiye'deki Din-Toplum İlişkileri Üzerindeki Etkisi**
İbrahim Kaygusuz, Milli Eğitim Bakanlığı

10:30-11:00 Çay-Kahve Arası (Tea-Coffee Break)

Mehmet Âkif Ölçeğinde Göç Olgusu

Muhammed Gür, Marmara Üniversitesi

Son çağ kültür ve edebiyat tarihimizin, tesiri nesiller boyu devam eden çok yönlü ve ender şahsiyetlerinden biri olan Mehmet Akif, göç olgusunun en yoğun ve trajik biçimde idrak edildiği bir devirde hayata atılır. Osmanlı-Rus harbinin (93 Bozgunu) sebep olduğu büyük göç dalgası, Anadolu'yu aşarak İstanbul'a kadar ulaşmıştır. Sosyo-ekonomik ve psikolojik açıdan herkesi etkileyen göçler daha sonra Balkanlar üzerinden akmaya devam eder. Aslında göç olgusu insanlık tarihi kadar eskidir. Savaş vb. zorlayıcı şartlar dışında, çeşitli arayış ve beklentiler de göçlerin önemli sebeplerindedir. Mehmet Akif yaşadığı devrin özelliği, şair duyarlılığı, hayat tecrübesi ve dünya görüşü itibarıyla göç olgusunu şahsi ve psiko-sosyal boyutlarıyla tahlil için uygun veriler sunmaktadır.

Vatanın en karanlık günlerinde halkı milli mücadeleye motive eden bir hatip/ şair, inandığı değerleri yaşayarak anlatan bir mütefekkir/ İslam şairi olan Mehmet Akif gibi tek başına bir ekol ve duruşu temsil eden abide şahsiyetler için, göç olgusu her çeşidiyle trajik de olsa hicret ve inziva manasıyla, tekamül ve fikrî dönüşümlerin önemli bir vesilesi olagelmıştır. Her insanın yaşadığı göç, kişinin potansiyeline göre pozitif veya negatif anlamda köklü dönüşüm ve değişimlerin anahtarı gibidir. Sebep ve maksada göre mekan değiştirmelerin anlamı ve boyutu da değişmektedir. Mesela dini sebeple göçe "hicret", manevi derinlik ve arınma için dünyevilikten uzaklaşmaya "uzlet" veya "inziva", bunun mabedde olanına "itikaf" denilmektedir ki bir nevi içe dönük (enfüsi) göçler olarak düşünülebilir. Hatta hicret "kötülüklerden uzak durmak"tır; kendini yalnız hisseden birisi öz yurdunda bile olsa gariptir, denilmiştir. Akif ölçeğinde bakıldığında, insanlığın en kadim ve köklü tecrübelerinden ve mekana bağlı bir değişim olan göç olgusunun, fert ve toplumların iç zenginliğinde yani hissî ve manevi olgunlaşmasında da çok önemli olduğu açıkça görülmektedir. Akif'in yaşadığı göçler özellikle sanat ve duygu derinleşmesinde çok tesirli olmuştur. Gurbette ve Mısır'da yazdıkları, özellikle Gölgele'deki şiirleri bu dönüşümü açıkça göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Mehmet Akif, Safahat, Göç, Hicret, Gurbet, Daussıla

İstanbul'da Akademide ve Aşkta Sevincini Bulamayanlar İçin Bir Sığınak Olarak Taşoluk Köyü

Mehmet Güneş, Marmara Üniversitesi

Mustafa Kutlu'nun Sevincini Bulmak hikayesinde Suna, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde akademisyendir. Suna'nın ailesi uzun yıllar önce Anadolu'dan İstanbul'a göçer. Üsküdar Fıstıkağacı semtinde büyüyen Suna her bakımdan İstanbullu kimliğine sahip olur. Oldukça başarılı bir akademisyen olma yolunda ilerleyen Suna, hayranı olduğu ve hakkında birçok araştırma yaptığı Ahmet Hamdi Tanpınar'a ilişkin bir yazısı dolayısıyla art niyetli ve kıskanç akademisyen ve yazarların hedefi olur, hakkında karalama kampanyası yürütülür. Karşılaştığı sorun karşısında ne yazık ki çevresinden destek göremez. Ünlü psikiyatrist Ali Balkan ile kısa süren bir evlilik yapan Suna, ne yazık ki eşi tarafından da aldatılır. Nitelikli akademisyen ve araştırmacı olma yolunda ilerleyen Suna, akademide uğradığı haksızlıklar, eşinin ihaneti sonucu hayat karşısında karamsar tavır alır. Suna, 2000'li yılların ilk çeyreğinde hayal kırıklığına uğrayan Türk kadınları ve akademisyenlerini temsil eder. Suna, yaşadığı tüm olumsuzluklar dolayısıyla İstanbul'u terk edip orta doğu Anadolu'da bir dağ köyüne yerleşip geçmişiyle arasına set çekmeye çalışır. Yerleştiği bu dağ köyünün tabiatı ve insanları onu hayata yeniden bağlasa da aslında o hâlâ çok küskün ve kırgındır. Bu bildiride hayat dolu bir insan, vizyon sahibi akademisyen olan Suna'yı çok sevdiği İstanbul'dan göçe iten sosyolojik ve psikolojik nedenler, döneme özgü durumlar da dikkate alınarak değerlendirilecektir.

**93 Harbinden Sonra Balkanlardan Müslüman Göçlerinin
Osmanlı Toplumsal Hafızasındaki Yeri**

Adem Ölmez, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nda Balkanlardaki önemli bir mevzi olan Plevne'nin Rusların eline geçmesi kuzeyden güneye doğru nüfus hareketini hızlandırmıştı. Rus askerlerinin önünden canını kurtarmaya çalışan Müslüman ahalinin sayısı bir milyonu aşmıştı. Bu dehşetli hayat tecrübesi bir çok açıdan Osmanlı toplumsal hafızasında yer edinmiştir. Siyasi olarak yöneticilerin uzun süre Rusya'dan çekinmesine ve politikalarını "Rus korkusu" üzerine inşa etmelerine neden olmuştur. Balkanlardan gelenlerin Anadolu'da iskan edilmesi kültürel kaynaşmaya neden olarak farklı toplulukların adet ve geleneklerinin birbirini etkilemesini sağlamıştır. Ekonomik olarak Osmanlı Devleti büyük sıkıntıya girdiğinden uzun süre bu olayın etkisini üzerinden atamamıştır. Bütün bu hayat tecrübeleri edebi metinlere de yansımıştır. Birçok şiir roman ve hatıralarda göç yıllarının izleri görülmüştür. 93 Harbinden sonraki göçlerin acı tecrübelerini izleri, bugün bile izleri Anadolu'da görülebilmektedir.

Anahtar kelimeler: Toplumsal Hafıza, 93 Harbi, Göçler

Göçün Türkiye'deki Din-Toplum İlişkileri Üzerindeki Etkisi

İbrahim Kaygusuz, Milli Eğitim Bakanlığı

Çok yönlü bir olgu olarak göç, toplumların dini, kültürel ve tarihi yönlerini etkilemektedir. Farklı coğrafyaların kesişme noktası olan Anadolu, tarihinin bütün dönemlerinde önemli göçlerin adresi olmuştur. Çeşitli coğrafyalardan Türkiye'ye doğru gerçekleşen kitlesel göçler, ülkemizin toplumsal ilişkilerini din bağlamında derinden etkilemiştir. Moğol istilası ile başlayarak günümüz Suriye ve Irak göçlerine kadar devam eden bütün demografik değişimler, Türkiye'nin sosyo kültürel ve dini ilişki biçimlerini şekillendirmede önemli roller oynamıştır. Dinin, göç olgusuna bağlı olarak ortaya çıkan farklı tezahürlerini ve bireylerin dinle kurdukları ilişki şekillerinin çeşitliliğini İslam dini bağlamında analiz etmek önem arz etmektedir. Bu tebliğde, din olgusunun farklı tezahürlerini ve dine ait çeşitli algılama biçimlerini etkileyen göç kavramı, çeşitli yönleri ile analiz edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Din, İslam, Toplum, Türkiye

11:00-12:30 IFSSO 24. General Conference “Global Migration and Asian Studies”

(Parallel Session, Faculty of Arts and Sciences, Hall A, English)

Chairperson: Murat Tümay, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

- **From Bali to Java, A Journey to the City Center Experience and Process of Educational Migration in Indonesia**
Ida Ayu Gde Yadnyawati, Universitas Hindu Indonesia
- **Women, Migration, and the Family in the Era of Digital Revolution Technology : Potential and Challenges**
Sri Sunarti Purwaningsih, Indonesian Institute of Sciences
- **Syrian War: Effects of Systematic Breakdown of Societal Structure on Children**
Ali Askerov, University of North Carolina
- **Navigating Indonesia’s Diaspora: Lesson Learnt Of India And China**
Ganewati Wuryandari, Indonesian Institute of Sciences (LIPI)

***From Bali to Java, A Journey to the City Center Experience and
Process of Educational Migration in Indonesia***

Ida Ayu Gde Yadnyawati, Universitas Hindu Indonesia

Balinese people have begun to realize the importance of education for them, especially the level of higher education that will benefit themselves and their hometowns. The desire to get a higher education with good quality makes someone migrate. Many cities become the goal of getting higher education in accordance with the talents, interests and competencies that the Balinese people want are the island of Java. Cities in Java attract students to continue their education because of the availability of educational facilities to study, community friendliness and inexpensive living costs. The purpose of migration for Balinese in addition to studying, also wants to wander and seek experience. With the population mobility carried out by students from Bali, both permanent population mobility (migration) and non-permanent population mobility (circulation), the population in cities in Java is increasingly dense. Because the number of students who enter and those who graduate (finished receiving an unbalanced education). Every year the number of students who want to continue their education in Java always increases. Population mobility will affect development, and vice versa development can also affect population mobility. The advance of development in the field of education, for example, will increase the intensity of migration because education serves to broaden the horizons and increase the aspirations of the population.

Keywords: Javanese Bali, Experience, Migration, Education

***Women, Migration, and the Family in the Era of Digital
Revolution Technology : Potential and Challenges***

Sri Sunarti Purwaningsih, Indonesian Institute of Sciences

Women, Migration, and the Family in the Era of Digital Revolution Technology : potential and challenges Sri Sunarti Purwaningsih Indonesian Institute of Sciences Deteriorating economic condition in many rural areas including in Java, Indonesia have forced many families to reconsider how they are going to make ends meet, both now and in the future. Temporary female migration s increasing seen as viable option for families to improve their standard of living. Migration may result in improved household income or in better information on nutrition or other aspects of health care. By migrating to other countries, women are able to gain higher income. In the long term, they are also absorb knowledge that may improve their health. However, this seems not only be the case as the majority of migrants tend to be concentrated in the poorly –paid sector jobs. Apart from this, being a migrant who does not hold any local residence identity that may cause them loss their right to get social security whenever they need it. Migration of women, whether a woman migrates temporarily or in a more or in a less regular cycle of circulating movement, leaving behind her immediate family for an indeterminate period will remain in existence and may increase in the digital technology revolution era where people can get information access easily. This may bring both positive and negative consequences to the family left behind. This paper explores the relationship between women, migration and the family left behind. The data used for this paper is mainly from my study conducted on this issue and review from the existing literature.

Keywords: Women, Migration, Family, Digital Revolution Technology

***Syrian War: Effects of Systematic Breakdown of Societal
Structure on Children***

Ali Askerov, University of North Carolina

The violent character of the Syrian War has affected Syrian children's well-being gravely. The civilian population of the country has suffered from the war and violence seriously. Since individuals and society are interlinked, the collapse of the Syrian societal relations adversely affected individual lives as well. The most suffering segment of the Syrian society is children. In normal circumstances, individuals strive to meet the needs of the society and the society helps them to attain their goals. This harmonious interaction has greatly been interrupted in Syria. The war in Syria has displaced about 12 million people. Children under the age of 18 constitute about half of the Syrian refugee population, with approximately 40 percent under the age of 12. Independent estimates indicate that overwhelming majority of Syrian children have experienced one or more traumatic events and more than half of them reported possible post-traumatic stress disorder (PTSD) symptoms. This presentation will discuss the broken social structures in Syria due to war and its psychological effects on Syrian children.

Keywords: War, Violence, Well-Being, Societal Structures, Psychology

Navigating Indonesia's Diaspora: Lesson Learnt Of India And China

Ganewati Wuryandari, Indonesian Institute of Sciences (LIPI)

The Indonesian diaspora community worldwide has increasingly gained a serious government attention. The Indonesian government has recognized its strategic potential to enhance Indonesian development, as clearly stated in the Joko Widodo's vision in his second term of the presidency (2019-2024). Indonesia deems its diaspora as a valuable asset and source of capital, knowledge and global network. Some efforts have been carried out to harness benefits from diaspora. Yet, the government still confronts its critical challenges to maximize diaspora's potential. How diaspora being empowered and engaged in development is still problematic. Although every country may have their different policies on diaspora, Indonesia can take some lesson from India and China. Both of them are widely known as the two successful countries in managing their diaspora to their respective development. This study thus aims at examining how Indonesia could navigate its policy on diaspora, with drawing the best practices from India and China.

Keywords: Indonesia, Diaspora, India, China

11:00-12:30 “Göç ve Edebiyat” Oturumu

(Paralel Oturum, Fen-Edebiyat Fakültesi, Salon B, Türkçe)

Oturum Başkanı: Ekrem Bektaş, Harran Üniversitesi

- **Divan Şiirinde Göç Etrafında Gelişen Kelime ve Mazmunlar**
Mahmut Kaplan, Celal Bayar Üniversitesi
- **Şair Nabi'nin Urfa'dan İstanbul'a Göç Etmesinin Sebep ve Sonuçları**
Kaplan Üstüner, Harran Üniversitesi
- **Orhan Kemal'in Romanlarında Göç Bağlamında Köy-Kent İkilemi: Sosyo-Kültürel Araf**
Beyhan Kanter, Mardin Artuklu Üniversitesi

Divan Şiirinde Göç Etrafında Gelişen Kelime ve Mazmunlar

Mahmut Kaplan, Celal Bayar Üniversitesi

Klasik Türk edebiyatında göç, Hz. Muhammed'in Mekke'den Medine'ye hicretini konu alan hicretname türü ile görülmektedir. Divanlarda ve mesnevilerde ise daha çok şairlerin kendi yer değiştirmeleri biçiminde ortaya çıkmaktadır. Ayrıca göç olgusu bağlamında rihlet, rahil, rahile ve kus-ı rahil gibi kelime ve kavramlar manzumelerde yer almaktadır. Tebligimiz bu kavram ve kelimeleri incelemeyi esas almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hicret, Hicretname, Rihlet, Rahil, Kus-ı Rahil, Göç

***Şair Nabi'nin Urfa'dan İstanbul'a Göç Etmesinin Sebep ve
Sonuçları***

Kaplan Üstüner, Harran Üniversitesi

Hikemi şiirin temsilcisi Urfalı Nabi, 24 yaşına kadar doğduğu şehirde kaldıktan sonra İstanbul'a göç etmiştir. Nabi Urfa'dan İstanbul'a niçin göç etmiştir? Amacı neydi? İsteyerek mi gitti yoksa gitmek zorunda mı kaldı? İstanbul'a göç etmesinin sonuçları neler olmuştur? Bildirimizde bütün bu soruların cevabı verilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Şanlıurfa, İstanbul, Göç, Şair Nabi, Divan Şiiri

***Orhan Kemal'in Romanlarında Göç Bağlamında Köy-Kent
İkilemi: Sosyo-Kültürel Araf***

Beyhan Kanter, Mardin Artuklu Üniversitesi

Romanlarında özellikle işçi sınıfının sorunlarını ezen-ezilen, sömüren-sömürülen, sermaye-emek-ücret bağlamında ele alan Orhan Kemal, sosyo-kültürel olarak arada kalmışlığı ise köyden kente göçün inşa ettiği psikolojik olgular üzerinden kurguya taşır. Büyük kentlere göç eden köylü bedenlerin dışlanma pratiklerine maruz kalmaları, “öteki bedenler”, “gayrimedeni bedenler” olarak ayrıştırılmaları ve “kentli/modern bedenler” tarafından itham edilmeleri Orhan Kemal’in romanlarına yansıyan kültürel arafın bir yönünü oluşturmaktadır. Bununla birlikte kendi kültürlerine yabancılaştıran, alışkanlıklarından, değerlerinden taviz veren/vermek zorunda kalan köylülerin, kentleri yurt edinme, kentsel pratikleri benimseme ve kentli bedenler tarafından onaylanma mücadeleleri de Orhan Kemal romanlarındaki göç olgusunun başka bir boyutunu oluşturmaktadır. Bu bildiride Orhan Kemal’in romanlarında yer alan göç olgusunun, sosyo-kültürel etkileri irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Kültürel araf, Yabancılaştırma, Habitus

11:00-12:30 IFSSO 24. General Conference “Asian Studies”
(Parallel Session, Faculty of Arts and Sciences, Hall C, English)

Chairperson: Morad Moulai Hadj, University Mohamed ben Ahmed

- **Widening Global Network: The Case of the Indonesian Scholars in Malaysia**
Yekti Maunati, The Indonesian Institute of Sciences
- **Acculturation in Makepung Tradition, The Impact of Javanese Migration on Balinese Culture**
I. Wayan Wahyudi, Indonesian Hindu University
- **Ergonomics and Aesthetics Aspects of Balinese Traditional House (Umah): A Cultural Meaning Study**
Made Novia Indriani, Indonesian Hindu University
- **Migration to Organic Food for Health Security (Cases Study Subak in Bali)**
Euis Dewi Yuliana, Universitas Hindu Indonesia

12:30-14:00 Öğle Yemeği Arası (Lunch Break)

***Widening Global Network: The Case of the Indonesian Scholars
in Malaysia***

Yekti Maunati, The Indonesian Institute of Sciences

In the past, we have witnessed a lot of students from Malaysia studied in the Indonesian universities, like University of Gadjah Mada, University of Indonesia to mention a few. Today, it is vice versa, in which many Indonesian study in Malaysian universities, including University of Malaya, International Islamic University of Malaysia, University Kebangsaan Malaysia, and University Putra Malaysia. Today, in terms of Malaysian higher education, this has been developing very fast. Malaysia has opened up many international universities, like Monash University, and Notting Hill University. On top of this, State universities have also been given serious attention by the government to compete internationally, including by giving large research grants and providing other facilities to support their scholars. Malaysian universities have attracted many international scholars, including those from Indonesia. Malaysia intends to create at least ASEAN hub of knowledge. In so doing, indeed it is a must for their scholars to create and establish networks, especially global network. Indonesian scholars who teach in Malaysia have also contributed in creating and widening global networks. This paper will discuss how far the contribution of Indonesian scholars in Malaysia in creating and widening global networks, especially with Indonesia scholars in Indonesian universities.

Keywords: Global network, Indonesian Scholars, Malaysian universities, Indonesia

Acculturation in Makepung Tradition, The Impact of Javanese Migration on Balinese Culture

I. Wayan Wahyudi, Indonesian Hindu University

This study aims to determine the acculturation in the *Makepung* tradition, the impact of Javanese migration on Balinese culture, especially in Dlod Berawah Village, Mendoyo District, Jembrana Regency. This study used a qualitative descriptive design and data collection techniques carried out by observation, interviews, document recording and literature methods. Research results show that the tradition of *Makepung* in paddy land developed around 1960. The buffalo used by *Makepung* also used to plow the fields, carry goods and be used in religious ceremonies. Entering the world of agricultural technology such as tractors, the buffalo population continues to decrease from the previous year, recorded a buffalo population in Jembrana in 1999 as many as 760 tails. With the holding of the *Makepung* Contest over the Governor's Cup and the Regent's Cup today as an attraction in buffalo preservation it is able to increase buffalo population and high selling points. Noted in 2018 participants were followed by more than 250 participants, buffaloes that won the champion category were used as cross-breeding males to get the same quality genetic results. The impact of the development of the *Makepung* tradition affected participants who were not only followed by local Balinese citizens, but also from Java. As of 2018 data, 15% of participants were followed by residents from Java, and 45% of buffalo used genetically outside Bali.

Keywords: Preservation of culture, animals, *Makepung*, Javanese migration

Ergonomics and Aesthetics Aspects of Balinese Traditional House (Umah): A Cultural Meaning Study

Made Novia Indriani, Indonesian Hindu University

Balinese Architecture, especially Balinese traditional house, an ethnic Balinese residence that naturally follows the course of times. Along with the current limited land, due to high population migration in the city of Denpasar which is the capital of the province of Bali, the physical form of a traditional Balinese house turns out to have a concept that always starts from the ideal needs of human existence in individual residence and as a community in life and society. The existence of Balinese architecture in the traditional house, based on the theory aesthetic, experienced significant development, without abandoning the ergonomic or the comfort factor of the occupants with limited space available. This cultural study will focus on several subjects including architectural peculiarities, building age, art and aesthetics, uniqueness and scarcity as well as the landmark and its function. It necessary to understand what the ergonomics and aesthetics aspect of traditional Balinese house before and after 21st century, as well as the cultural study on those two aspects. The study was conducted using qualitative method in Denpasar, that has a vision to become a culture-minded city. Traditional Balinese houses, from the past to the present, still apply the concept of building traditional Balinese architecture (purity), but now there are significant changes and developments for the purpose of profit and practicality. Reviewing the cultural significance of the existence and development of ergonomics and aesthetics aspects of traditional house, as an initial stage in determining priorities and rankings, and formulating conservation policies.

Keywords: Ergonomics, Aesthetics, Balinese traditional house, Cultural meaning

***Migration to Organic Food for Health Security (Cases Study
Subak in Bali)***

Euis Dewi Yuliana, Universitas Hindu Indonesia

The pressures received by farmers, both materially and psychologically, create self-distrust from the farming community. Poverty, insecurity, and non-knowledge make them an oppressed and marginalized group. As a group that is oppressed and marginalized, the farming community experiences pressure in the psychological structure built by the dominant group. Existing as a marginalized community, the farming community has an effort to deconstruct (dismantle) and reject its position. Various efforts were made to deconstruct the farming community as a marginalized group (subaltern), but farmers are still in a position that experiences both physical and psychological violence. This violence received by farmers has severe implications for the overall implementation of agriculture in the subak system in Bali. The purpose of this study is to know and examine violence in agricultural practices in subak in Bali. This research is qualitative interpretative research. The data collected comes from field data and document studies. Data analyzed by three stages, namely: data reduction, data presentation, and conclusion.

Keywords: Violence, Subak, Agricultural Practice

14:00-15:30 “Göç ve Sivil Toplum” Oturumu

(Paralel Oturum, Fen-Edebiyat Fakültesi, Salon A, Türkçe)

Oturum Başkanı: Osman Gerem, Şanlıurfa Sivil Toplum Kuruluşları
İnsani Yardım Platformu

- **Uyum Sürecinde Göçmen STK’larının Rolü**
Yusuf Adıgüzel, İstanbul Üniversitesi
- **Göçmenlerin İçinde Yaşadıkları Topluma Uyumunu
Kolaylaştırmada STK’ların Rolünün Güçlendirilmesi**
Bayram Kök, Tiryakizade Kiraathanesi
- **Türkiye’nin Göç Yönetişiminde Sivil Toplum
Kuruluşlarının Rolü: Suriyeliler Örneği**
Nursen Tekgöz, İstanbul Üniversitesi
- **Zorunlu Göç Sürecinde Psiko-Sosyal Desteğin Önemi ve
STK’ların Rolü**
Esra Armağan, Masumeli Derneği

Uyum Sürecinde Göçmen STK'larının Rolü

Yusuf Adıgüzel, İstanbul Üniversitesi

Göçmen dayanışma ağları, yeni gelenlerin ev sahibi topluma uyumu sürecinde önemli bir fonksiyon üstlenebilirler. Göçmenler anavatanlarından koparak yeni bir yer-yurt edinme arayışında olan insanlardır. Ülkesini gönüllü veya zorunlu olarak terk edenler, başka bir ülkede, güçlü bir fırtınanın toprağından sökülmüş fidanlar gibi köksüz ve yalnızdırlar. Kitleli akınlarla kendileri gibi yüzbinlerce hemşerileri ile birlikte göç etseler dahi, aslında yeni mekanlarında kendilerini yalnız ve dayanıksız hissederler. Genellikle daha fazla güven duydukları göçmenlerin yoğun olduğu yerlerde yaşamayı tercih ederek, ev sahibi toplum ile aralarına görünmez duvarlar örebilirler. Ev sahibi toplum ise tanımadıkları göçmen topluma karşı genellikle önyargılı ve mesafeli durmaktadır. İşte bu süreçte devreye giren göçmen STK'lar yeni gelenlerle, ev sahibi toplum arasındaki iletişimi sağlayan önemli bir aracı olma potansiyeline sahiptir. Göçün ilk yıllarında öncelikli olarak barınma, gıda ve sağlık gibi temel ihtiyaçların karşılanmasına odaklanan göçmen STK'lar, yeni dönemde ise hak temelli bir sivil toplum girişimleri olarak uyum sürecinde de önemli bir rol üstlenebilirler.

Anahtar Kelimeler: Uyum, Göçmen, Dayanışma Ağları, Göçmen STK

***Göçmenlerin İçinde Yaşadıkları Topluma Uyumunu
Kolaylaştırmada STK'ların Rolünün Güçlendirilmesi***

Bayram Kök, Tiryakizade Kiraathanesi

Türkiye, 2011 yılından itibaren yoğunlaşan büyük bir göç akını ile mücadele ediyor. Özellikle eğitim, sağlık ve istihdam bağlamında, göçmenlerin yaşam koşullarını ve geçim kaynaklarını iyileştirmek için birçok olumlu adım atıldı. Bu çalışmaların kamu kurumlarının çabaları ile sınırlı kalması halinde orta ve uzun vadede birçok sorunun oluşacağını kestirmek güç olmayacaktır. Göçmenlerin misafir geldikleri toplumun iktisadi sosyal ortamına uyum sağlamaları için sivil toplumun katkısı kaçınılmazdır. Bu bağlamda iki yönlü bir çalışmanın varlığına inanıyoruz; göçmenlerin misafir geldikleri topluma ve iktisadi sosyal ortamına uyumu ile ev sahibi ülke halkının göçmenlerin uyumunu kolaylaştıracak tutum ve davranışlara yönelmesi.

Bu bildiri kapsamında göçmenlerin geldikleri topluma kadın üzerinden uyumu ile ev sahibi toplumun göçmenlere ilişkin tutum ve davranışını iyileştirmeyi amaçlayan " Kadın Güçlenirse Aile Güçlenir", "Mesleğim Her Yerde", "Sosyal Uyum Merkezi" ve "Cemre Kadın Kooperatifi" projelerimizin amacı, kapsamı, hedefleri ve sonuçları aktarılacaktır. Sivil toplum kuruluşlarının göçmenlerin iktisadi ve sosyal hayata entegrasyonuna katkılarını kolaylaştırmak için kapasitelerinin geliştirilmesi maksadıyla başlattığımız bu eğitimlerin yeterlilik ve yerindeliği tartışmaya açılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göç, İktisadi ve Sosyal Uyum, Sivil Toplum, Sivil Toplum Kapasitesinin Geliştirilmesi

***Türkiye'nin Göç Yönetişiminde Sivil Toplum Kuruluşlarının
Rolü: Suriyeliler Örneği***

Nursen Tekgöz, İstanbul Üniversitesi

Göç, kaynak ve hedef ülkelerinde yalnızca demografik değil aynı zamanda sosyal, siyasi, ekonomik ve hukuki açıdan önemli değişimlere yol açan; toplumsal kurumları dönüştüren çok boyutlu bir olgudur. Bu kapsamda göçü sağlıklı bir biçimde yönetmek, birden fazla aktörün dahil olduğu, hem göçmenlerin hem de ev sahibi toplumun ihtiyaç ve beklentilerine uyumlu politikalar üretilmesinden geçmektedir. Sivil toplum kuruluşları ise yapıları itibarıyla orada olan, topluma temas eden, kamu kurumlarına oranla daha refleksif kuruluşlardır. Bu özellikleri itibarıyla STK'lar göç yönetiminde kilit bir rol oynayan, devlet aktörünün temel bir partneridir. 2011 yılında Suriye Arap Cumhuriyeti'nden gerçekleşen kitlesel, zincirleme ve zorunlu göç sürecinde sivil toplum kuruluşları önemli bir rol oynamıştır. Bu sunumda Türkiye'deki STK'ların Suriyelilere nasıl yanıt verdikleri, Suriyelilere yönelik faaliyetlerde bulunan bazı yerel, ulusal, uluslararası ve Suriyeli STK'ların faaliyet türleri (örnek projeler) ile sahada karşılaştıkları sorun ve fırsatlar ele alınacaktır. Bu kapsamda özellikle 2011 yılından itibaren Türkiye'de sivil toplum arenasında bir canlılık meydana geldiği ve göçün sivil toplumu da dönüştürme niteliği üzerine tartışılacaktır. Sunumda anlatılacak hususlar masabaşı literatür taraması, bazı aktörlerle görüşmeler ve IMRA çalıştayına katılım neticesinde elde edilmiştir.

***Zorunlu Göç Sürecinde Psiko-Sosyal Desteğin Önemi ve
STK'ların Rolü***

Esra Armağan, Masumeli Derneği

2011 yılında başlayan Suriye iç savaşı ile birlikte Türkiye'ye yönelen göç akınında Devletin uyguladığı açık kapı politikası ile birlikte “ensarlık” misyonu ekseninde kamu imkanları ve insani hassasiyetler seferber edilmiştir. Tüm sıkıntı ve risklerine rağmen yine de dünyada eşi benzeri görülmemiş bir cömertlik ve hoşgörü ile Suriye göçünün 8.yılı dolmak üzere.

Sürecin ilerleyişi ve ortaya çıkan dengeler, ülkemize gelen Suriyelilere misafir, sığınmacı veya mülteci gözüyle bakmaktan, onları nasıl tanımlayacağımızı konuşmaktan ziyade, entegrasyon, uyum ve hamonizasyon bağlamında meseleye bakmayı gerekli kılmaktadır. Temel insani ihtiyaçların sürecin başından bu yana büyük oranda karşılanması noktasında bir problem yaşanmamıştır ancak göçmenlere yönelik psiko-sosyal desteğin yeterli oranda sağlanabildiğini söylemek zor görünmektedir. Bu nedenle daha iyi ve insani bir göç idaresi sürecine geçmek için, Suriyelilere yönelik sosyal destekleri artıracak girişimlere daha çok ihtiyaç olduğu söylenebilir. Bu kapsamda bu konuda gönüllü olarak ciddi çalışmalar yürüten Masumeli Derneği'nin başkanı olarak süreç içerisindeki çalışma ve gözlemlerimizi aktarmaya çalışacağım.

Anahtar Kelimeler: Sivil Toplum, Göç, Gönüllülük, Uyum.

14:00-15:30 “Göç ve Hafıza” Oturumu

(Paralel Oturum, Fen-Edebiyat Fakültesi, Salon B, Türkçe)

Oturum Başkanı: Fatma Çakmak, Harran Üniversitesi

- **Göç, Toplumsal Hafıza ve Ötekileştirme**
Müşerref Yardım, Necmettin Erbakan Üniversitesi
- **Göç ve Uyum Ekseninde Göçmenin Örselenmiş Kimliği:
Bir Bauman Okuması**
Merve Reyhan Ekinci, İbn Haldun Üniversitesi
- **Çatışma Sonrası Yeniden Yapılanma Sürecinde Göçle
Değişen Toplumsal Hafızanın İnşasında Kültürel Miras
Alanları: Diyarbakır Suriçi**
Dilan Kaya Taşdelen, Yıldız Teknik Üniversitesi
- **Türkiye’de Kazak Diasporasının Göç Yolları**
Nurlan Baigabylov, L.N. Gumilev Avrasya Milli Üniversitesi,
Kazakistan

Göç, Toplumsal Hafıza ve Ötekileştirme

Müşerref Yardım, Necmettin Erbakan Üniversitesi

İnsanlık tarihi kadar eski olan göç olgusu son yıllarda özellikle Suriye'de yaşanan iç savaş nedeniyle Suriyelilerin ülkelerini terk etmek zorunda kalmalarıyla hızlı bir şekilde devam etmektedir. Ancak birçok Batılı zihniyette yaşanan göç dalgaları Doğu'dan (Suriye) Batı'ya (Avrupa) doğru Suriyeli mülteci "istilası" algısını oluşturmuştur. Nitekim Akdeniz'deki mültecileri taşıyan botların kasıtlı olarak batırılması, karaya ulaşabildiklerinde de karşılaştıkları insani dışı uygulamalar göçmen ve mültecilerin birer tehdit olarak algılanmalarına katkı sağlamaktadır. Doğu Avrupa'dan gelen göçmen ve mültecilere kapılarının açık olduğunu ifade eden Batılı yetkililer "Müslüman" göçmen ve mültecilere mesafeli davranmaktadır. Bu tutum, biyolojik ırkçılıktan din faktörünün öne çıktığı kültürel ırkçılığa doğru bir kayma olduğunu göstermektedir.

Batı'da hızlı bir artış gösteren İslam karşıtlığı ve düşmanlığı Müslümanların göçmen, İslam dininin de göçmen dini olarak algılanmasına sebebiyet vermektedir. "Avrupa'ya / Batı'ya ait olmayan ve Batı değerleri ile sürekli çatışma içinde olan İslam Müslüman göçmenlerin dinidir" tespiti yapılırken göçmen Müslümanların kendi ülkelerine geri dönmeleri yönünde de sayısız çağrıda bulunulmuştur. Batı'nın İslam korkusu yeni bir olgu değildir. İslam korkusunun ve karşıtlığının kaynakları tarihe dayanmaktadır. Nitekim yakın zamanda gerçekleşen Yeni Zelanda'daki cami saldırılarında, saldırganının terör eylemlerini meşru göstermek amaçlı kullandığı argümanları Haçlı Seferlerine dayandırdığı da görülmektedir. Bu sunumda Batı'nın toplumsal hafızasında, göçmen/mülteci olsun veya olmasın, Müslümanların dinlerinden dolayı nasıl ötekileştirildiklerini somut örnekler üzerinden analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Hafıza, Öteki, Göçmen, İslam

***Göç ve Uyum Ekseninde Göçmenin Örselenmiş Kimliği: Bir
Bauman Okuması***

Merve Reyhan Ekinci, İbn Haldun Üniversitesi

İnsanlık tarihinin bir parçası haline gelen göç olgusu, kuşkusuz birçok sebep ve sonucu içerisinde barındıran önemli bir hareketliliğe karşılık gelmektedir. Bu bağlamda da özellikle savaşlar, toplumları etkileyen önemli bir insanlık krizi olarak kitlesel nitelikteki zorunlu göçlerin en acı sebeplerinden birini teşkil etmektedir. Toplumsal tecrübeler bazen aktörlerini doğrudan sonuçlarla etkilemekte bazen de zihinsel bir inşanın bireysel plandaki gelişiminde inşa edici bir fonksiyon üstlenebilmektedir. Tarihin gördüğü en dramatik tecrübelerden Holokost dönemini yaşayan ve kendisi de bir göçmen olan önemli sosyal bilimcilerden Bauman'ın konularından biri de kendi hikayesinden hareketle odaklandığı göçmenliktir. Eserlerinde ortaya koyduğu kendine has terminoloji çerçevesinde meseleye bakan Bauman, modernite ile hayatımıza giren kültürlerden biri olarak değerlendirdiği 'atık kültürü' nün ürettiği bir sonuç olarak göçmene bakışın da yeniden biçimlendiğine değinmekte, 'yabani ot' ya da 'İskartaya çıkan insanlar' kategorisine girmek zorunda bırakılan kitlelerden söz etmektedir. Bauman'a göre bu durum, modern dünyanın ürettiği bir insanlık krizi olarak önümüzde durmaktadır.

Kadim geleneğinde göçlerle kesişmiş bir bagajdan beslenen ülkemizdeki göç hafızası, son sekiz yıldır Suriye'de yaşanan iç savaşın ürettiği göç akını ile yeni boyutlar kazanmıştır. Bu tecrübe gündelik hayatımıza yeni duygular ve davranış biçimleri de getirmektedir. Bu sunumda Bauman'ın İskarta Hayatlar ve Kapımızdaki Yabancılar adlı kitapları temelinde göçmenliğe ve göçmelerin yerleşik halkta uyandırdığı duygulara ve düşüncelere dair gözlemleri, düşünceleri ve teorileri ele alınacak ve bu kavramsallaştırmalar ekseninde ülkemizde yaşayan göçmenlerin söz konusu kimliği nasıl taşıdıkları konusu analiz edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bauman, Göç, Göçmen, İskarta Hayatlar, Kimlik.

***Çatışma Sonrası Yeniden Yapılanma Sürecinde Göçle Değişen
Toplumsal Hafızanın İnşasında Kültürel Miras Alanları:
Diyarbakır Suriçi***

Dilan Kaya Taşdelen, Yıldız Teknik Üniversitesi

İnsanlık tarihi boyunca toplulukların hayatlarını bir arada sürdürdükleri yaşam alanları, sadece fiziksel bir toplanma alanı değil, somut ve somut olmayan kültürel miras değerleri de barındırarak kimlik ve toplumsal hafızanın yaşadığı mekanlar haline gelmiştir. Mekan ve hafıza arasındaki bağın kurulduğu, gündelik yaşamın pratikleri üzerinden şekillenen kent, zaman zaman dolaylı veya doğrudan yaşanan çatışmaların etkilerine maruz kalmışlardır. Yaşanan bu çatışma sonrası, yerinden edilen insanların ortak hafızasının tanımlandığı kültürel miras alanlarının yeniden inşası önemli bir yer tutmaktadır.

Bu çalışmanın amacı toplumsal hafıza mekanlarını yerinden edilen insanların gündelik yaşam pratikleri ve mekânsal deneyimleri üzerinden keşfederek çatışma sonrası yeniden yapılanma sürecini ele almaktır. UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer alan Suriçi Bölgesi'ndeki miras yaratım sürecini yerinden edilen Suriçi sakinlerinin sözlü tarih aktarımlarıyla mekansallaştırmaya, haritalandırmaya dayanan bu araştırma, tartışmalı coğrafyalarda göç olgusunun yanı sıra, kültürel miras ve toplumsal hafıza alanlarını da dikkate alan şehir planlama yaklaşımlarına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çatışma Sonrası Yeniden İnşa, Kültürel Miras, Toplumsal Hafıza, Göç, Suriçi

Türkiye’de Kazak Diasporasının Göç Yolları

Nurlan Baigabylov, L.N. Gumilev Avrasya Milli Üniversitesi

Kazak diasporası Türkiye’ye yerleşmeden önce mesafelerce yol kat etmiştir. Diaspora üyeleri kendilerini Çin’de Altay Kazak veya Kazak olarak adlandırmışlardır. 1930’lu yıllarda Çin’deki komünist isyan yaklaşık 30 bin Kazak’ı güneye, Çin’in en batısındaki Sincan’dan Tibet, Taklamakan Çölü ve nihayet Hindistan ve Pakistan’a kadar kaçmaya zorlamıştır. 1941’de 3 bin civarında Kazak, Himalayalar ve Tibet’i içine alan uzun ve zor bir geçişin ardından yürüyerek, atlarla veya develerle Hindistan’a ulaşmıştır.

Başlangıçta, Kazaklar Türkiye’ye yolculuklarına devam etmek istemiş ancak II. Dünya Savaşı’nın başlaması bunu imkansız hale getirmiştir. Hindistan’da 12 yıl kalan Kazaklar; bu sırada çeşitli el sanatları öğrenmişlerdir. 1953 yılında Türkiye parlamentosu Kazakların Türkiye’ye yerleşmelerine, Türk vatandaşlığına geçmelerine, arsa, konut sahibi olmalarına ve çalışmalarına olanak sağlayan yasayı onaylamıştır.

Kazak diasporası sosyal adaptasyondan tamamen geçmiş ve bunun bir sonucu olarak Batı Avrupa’daki Kazak diasporası için bir örnek model haline gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Doğu Türkistan, Göç, Kazak diasporası, sosyolojik çalışma.

14:00-15:30 “Göç ve Edebiyat” Oturumu

(Paralel Oturum, Fen-Edebiyat Fakültesi, Salon C, Türkçe)

Oturum Başkanı: Levent Bilgi, Harran Üniversitesi

- **Kimlik Romanında Ortodoks Karamanlıların Göç Dramı**
Levent Bilgi, Harran Üniversitesi
- **Kemal Tahir’in Romanlarında Sosyolojik Tezler**
Selim Somuncu, Adıyaman Üniversitesi
- **Hanımın Çiftliği Üçlemesinde Kişileştirme Sorunu**
Halef Nas, Harran Üniversitesi
- **İran Göçmeni Bir Entelektüelin II. Meşrutiyet Döneminde Yaşadığı Kimlik Sorunu: Hüseyin Daniş ve Türk Kimliği**
Mehmet Sümer, Adıyaman Üniversitesi

15:30-16:00 Çay-Kahve Arası (Tea-Coffee Break)

Kimlik Romanında Ortodoks Karamanlıların Göç Dramı

Levent Bilgi, Harran Üniversitesi

Roman serbest fotoğrafçı olarak çalışan Jale Karaman'ın ağzından anlatılır. Jale Karaman'ın anne ve babasının küçük yaşlarda ölümünden sonra kendisine bakan büyükannesi Elvan Karaman ölmüştür. Torunu Jale'ye ölümünden sonra açılmak üzere bir sandık bırakmıştır. Jale uzun tereddütlerden sonra sandığı açar. Sandıkta Karamanlılara ait yazılar, bilgiler, mektuplar bulur. Aile aslen İslamiyet'i seçen bir Karamanlıdır. Roman boyunca bu yazılar, mektuplar üzerinden Müslüman ve Ortodoks Karamanlıların yaşayışları, ilişkileri anlatılır. Ardından Ortodoks Karamanlıların mübadele ile zorla Yunanistan'a göçleri verilir. Bu çalışmamızda Kimlik romanı üzerinden aynı ırktan insanların parçalanışları, göçleri, Türkiye ve Yunanistan'daki yaşama mücadeleleri işlenecektir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Mübadele, Karamanlılar, Kapadokya

Kemal Tahir'in Romanlarında Sosyolojik Tezler

Selim Somuncu, Adıyaman Üniversitesi

Kemal Tahir romanı içerdiği bilgi dağarcığı itibarıyla bir tarih yazıcılığı ve Türk sosyolojisi sunmaktadır okurlarına. Çok yazması nedeniyle romanları konu açısından da oldukça çeşitlilik gösterir. Bazı romanlarında Cumhuriyet sonrasını ana hedefi yapar. Tek parti döneminin ihmalleri, görmezden gelinen toplumsal gerçeklikler, iktidarın halka dayatmaları, sivil toplum, halk üzerinde tahakkümünü kuran burjuva gibi konular Kemal Tahir'in ele aldığı başlıca siyasal konulardır. Yazar ele aldığı sosyolojik ve tarihsel boyutu ağır basan kurgularda sistem içerisindeki antidemokratik, halktan kopuk yapıları deşifre eder.

Anahtar Kelimeler: Kemal Tahir, Roman, Sosyoloji, Köy Sorunsalı

Hanımın Çiftliği Üçlemesinde Kişileştirme Sorunu

Halef Nas, Harran Üniversitesi

Özellikle gerçekçi romancılar hayatın gerçekliğini yansıtmaya çalışırken roman sanatının temel unsurlarından kişilere önemli bir yer verirler. Kimi gerçekçi romanlarda bu durum bir özentiye dönüşebilir. Gerçekçiliğin edebiyatta bir değer haline geldiği dönemlerde bazı romanlar anlattıkları başkişilerin ismini taşır. Yalnız bu kişiler modellerini gerçek hayatta bulsa bile gerçek değildir. Roman kişilerinin kimliklerine bu gözle bakmak gerekir. Dolayısıyla bir edebiyat sosyolojisi çalışmasında karşılaşacağımız güçlüklerden biri real ve real olmayan kişilerin varlık yapısında kendini gösterir. Toplumcu gerçekçi bir romancı sorunu yansıtırken kişilerini romanın diğer unsurları içinde konumlandırarak, sadece zekamızla değil hayal gücümüzle de ilgilenecektir. Toplumcu-gerçekçi romancılar tüm bunları yaparken bir taraftan roman sanatının dünyasında kalacak diğer taraftan gerçek toplumdaki kopmamaya çalışacaktır. Bu, gerçek ve kurmaca arasında bir denge sorunudur. Hanımın Çiftliği üçlemesinde Orhan Kemal'in karakterleri kişileştirirken gerçekliği nasıl yansıttığı bildirimizin esas konusudur.

***İran Göçmeni Bir Entelektüelin II. Meşrutiyet Döneminde
Yaşadığı Kimlik Sorunu: Hüseyin Daniş ve Türk Kimliği***

Mehmet Sümer, Adıyaman Üniversitesi

Hüseyin Daniş, Osmanlı'nın son döneminde İran'dan İstanbul'a göçmüş İranlı göçmen bir ailenin çocuğu olarak yetişmiştir. İmparatorluğun henüz Osmanlı kimliği etrafında bir ölçüde bir arada durduğu uzun Abdülhamid döneminde değişik dergilerde edebiyat odaklı yazılar yazan, Servet-i Fünun hareketine katılan, çok itibarlı kurumlarda hocalık yapan Hüseyin Daniş, II. Meşrutiyet döneminde başlayan milliyetçilik hareketlerine bigane kalamaz. İmparatorluğun yeni yönetici elitinin de siyasal bir politika olarak benimsediği Türkçülük, Türk kökenli olmayan pek çok Osmanlı aydını gibi onu da bu yeni durum karşısında tutum geliştirmeye zorlar ve bu yeni kimliği kabullenmekte tereddüt yaşar. Bu bildiride Osmanlı yönetici zümresinin II. Meşrutiyet yıllarında benimsediği Türkçülük merkezli yeni millî kimlik karşısında İranlı bir göçmen olan Hüseyin Daniş'in durumu incelenmekte ve onun Türkçülük hareketi karşısındaki tutumu değerlendirilmektedir.

16:00-17:30 “Göç ve Hukuk” Oturumu

(Paralel Oturum, Fen-Edebiyat Fakültesi, Salon A, Türkçe)

Oturum Başkanı: Mithat Arman Karasu, Harran Üniversitesi

- **Göç ve Sebep Olduğu Hukuki Sorunlar**
Abdurrahman Savaş, İstanbul Üniversitesi
- **İnsan Hakları Hukuku ve Mülteci Hakları Bağlamında Türkiye’deki Geçici Koruma Statüsü Uygulaması**
Ahmet Yıldız, TBMM, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu
- **Ulusal ve Uluslararası Hukuk Açısından Geçici Koruma Statüsündeki Suriyelilerin Sağlık Hizmetlerine Erişim Hakkı**
Murat Tümay, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Hukuk Fakültesi
- **Suriyeliler: Suçlu mu Yoksa Günah Keçisi mi?**
Ruken Macit, Harran Üniversitesi

Göç ve Sebep Olduğu Hukuki Sorunlar
Abdurrahman Savaş, İstanbul Üniversitesi

Göç, yüzyıllar hatta binyıllardır insanlığın karşılaştığı bir sorundur. Göç, bir ülkenin vatandaşlarının aynı ülke içerisinde yer değiştirmesi şeklinde olabileceği gibi başka ülkelere doğru da gerçekleşebilir. Dış göç olarak isimlendirilen bu durum göçe maruz kalan hedef ülkede pek çok alanda soruna yol açmaktadır. Eğitim, güvenlik, sağlık, kentleşme gibi alanlarda önemli sorunlara yol açan göçün sebep olduğu diğer bir alan da hukuktur. Göç denilince uluslararası hukukun da alanına giren tanımlama ile “mülteci hukuku” başlığı ile konuya yaklaşıldığı gibi, göçün kısa, orta ve uzun vadede sebep olduğu pek çok başka hukuki alanları da bulunmaktadır. Suç tipleri, failler ve mağdurlar açısından ceza hukuku, çalışan çalıştıran ve sosyal güvenlik açısından iş hukuku, evlenmenin şartları, çocuklar ve boşanma açısından aile hukuku, gerçek ve tüzel kişilerin kazançlarının vergilendirilmesi açısından vergi hukuku, yönetilenlerle ilgili işlemler ve kentleşme sorunları açısından idare hukuku gibi hukuk dalları göç ile doğrudan ilgili olan alanlardır. Gerek sınır bölgelerinde gerekse başka bölgelerde yaşanacak güvenlik sorunları da önem arz etmektedir. Çözümü bazen uzun vadeli bir mücadeleyi de gerektiren bu sorunlar, başka sorunlara da sebep olmaktadır. Şüphesiz bu sorunların çözümünde hukuk her zaman yeterli olamamaktadır. Öte yandan sorunların çözümü kadar tespiti edilmesi de en az bu sorunların çözümü kadar önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Mülkîlik, Şahsîlik, Hukuki Hata

***İnsan Hakları Hukuku ve Mülteci Hakları Bağlamında
Türkiye'deki Geçici Koruma Statüsü Uygulaması***

Ahmet Yıldız, TBMM, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu

Türkiye'nin kitlesel zorunlu göç politikası, mevzuatta, 2014 yılında çıkarılan ve kaynağını Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunundan alan Geçici Koruma Yönetmeliği tarafından düzenlenmiştir. Zimnen, Suriye'de devletler ve devlet dışı aktörler arasında devam eden iç savaş sonucunda Türkiye'ye gerçekleşen düzensiz göçmen akınından hareketle hazırlanan yönetmelik, kanunla düzenlenmesi gereken bir alandaki, siyasi takdire açık, ana belirleyici normatif çerçevedir. Arka planında ise önceden öngörülmüş, hak koruma temelli entegrasyon politikalarından çok; acil duruma odaklanan, somut gelişmelere geçici çözümler getirmeye yönelik, güvenlik kaygısını ön plana çıkaran bir bakış açısı bulunmaktadır. Oysa, geçmiş örneklerden farklı olarak bu kez durumun kalıcılığa evrilmesi, Suriye'ye geri dönüşün mülteci hukuku açısından geçerli sebeplerinin yakın gelecekte ortaya çıkma ihtimalinin zayıflığı (Muhtemel güvenli bölge seçeneği de bunlardan biridir), Türkiye'nin Suriye'den yönelen zorunlu göç akınına Geçici Koruma yönetmeliğini aşan, kanun düzeyinde tedvin edilmiş, hürriyet-güvenlik dengesini "sığınmacılar" açısından da gözeten, uluslararası insan hakları hukukuyla uyumlu bir politika değişikliğine ihtiyaç göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Zorunlu Kitlesel Göç, İnsan Hakları Hukuku, İltica Hukuku, Suriyeliler, Geçici Koruma Yönetmeliği.

***Ulusal ve Uluslararası Hukuk Açısından Geçici Koruma
Statüsündeki Suriyelilerin Sağlık Hizmetlerine Erişim Hakkı***
Murat Tümay, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Suriye’de iç savaş krizinin patlak vermesinin ardından bu krize duyarlılık gösterip elini taşın altına koyan ve mülteci konumuna düşen Suriyelilere kapılarını açıp ev sahipliği yapan ilk ülkelerden olan Türkiye, bu insanların mağdur duruma düşmemesi için birçok alanda gerekli yasal ve idari düzenlemeleri de yapmıştır. Bu çerçevede Türkiye’de geçici koruma statüsü altında bulunan insanların en önemli insani ihtiyaçlarından biri de kuşkusuz sağlık hizmetlerine erişim hakkıdır.

Suriye’deki iç savaşın başından bu yana Türkiye Cumhuriyeti’nin kendisine sığınan Suriyeli insanlara özellikle sağlık hizmetlerine erişim konusunda da ciddi imkanlar sağladığı gözlemlenmektedir. Ekim 2011’de İçişleri Bakanlığı’nın aldığı karar ile sığınmacılara Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu çerçevesinde “geçici koruma statüsü” verilmiştir. Geçici koruma statüsü ile Suriyelilere sınırsız kalış, zorla geri gönderilmeye karşı koruma ve acil ihtiyaçlara erişimi içerecek şekilde yardım imkanları tanınmaktadır. Bunun dışında kamplarda yaşayanlara barınma, gıda, eğitim, sağlık, suya erişim gibi imkanlar sağlanmaktadır. Kamp dışında yaşayan ve çoğunluğu oluşturan gruba ise kayıt yaptırılmaları halinde sağlık ve ilaca ücretsiz erişim hakkı tanınmaktadır.

Türkiye’nin tarafı olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi’nin ilgili maddeleri taraf devletleri ülkesinde bulunan insanlara vatandaşlık şartı aranmaksızın sağlık hakkına sahip olacaklarını düzenlemektedir. Anayasamız da 56. Maddesi’nde herkesin, vatandaş olup olmamasına bakılmaksızın, sağlık hakkına sahip olduğunu düzenlemektedir. Türkiye bu çerçevede gerek uluslararası hukuk, gerek anayasal yükümlüklerine uygun olarak çıkarmış olduğu Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ve ilgili yönetmelikle Suriyeli sığınmacıların sağlık hakkını düzenlemiş bulunmaktadır.

Bu tebliğde Uluslararası Hukuk ve Ulusal Hukukumuz bağlamında Suriyeli sığınmacıların sağlık hizmetlerine erişim hakkı incelenecek ve ulaşılan sonuçlar sunulacaktır.

Suriyeliler: Suçlu mu Yoksa Günah Keçisi mi?

Ruken Macit, Harran Üniversitesi

Göç, gerçekleştiği toplumlarda değişimi de beraberinde getiren önemli sosyal dinamiklerden biridir. Suriyeliler, 2011 yılında Suriye’de meydana gelen olaylar nedeniyle başta Türkiye olmak üzere komşu ülkelere göç etmek zorunda kalmışlardır. İlk başlarda kamplarda kalmak zorunda kalan göçmenler, daha sonraki süreçte kampların yetersiz olması nedeniyle şehirlere göç etmişlerdir. Bu süreçten itibaren göç alan birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de göçmenler suçluluğun artışına neden olmakla itham edilmektedirler.

Suç literatüründe, göç ve suç ilişkisini araştıran birçok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmaların bir kısmı, göçmenlerin yerli halka göre daha fazla suç işlediklerini savunurken; diğer kısım çalışmalar ise göçün suçluluğu arttırmadığı tam tersine azalttığını iddia etmektedirler. Bu çalışma, Türkiye’ye göç eden Suriyeliler üzerinden göç ve suç ilişkisini kuramsal çalışmalar ışığında analiz etmektedir. Bu bağlamda, göç ve suçluluk arasındaki ilişkide göçmenlerin suç davranışına yönelmelerine etki eden değişkenler tartışılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Suç, Suriyeliler

16:00-17:30 “Göç ve Tarih” Oturumu

(Paralel Oturum, Fen-Edebiyat Fakültesi, Salon B, Türkçe)

Oturum Başkanı: Abdullah Ekinci, Harran Üniversitesi

- **Malazgirt Zaferinden Sonra Anadolu ve Balkanların İslamlaşma Sürecinde Göç Hareketlerinin Rolü ve Önemi**
Mehmet İpçioğlu, Necmettin Erbakan Üniversitesi
- **Ahıska Türklerinin Türkiye'ye Göçleri ve İskânı**
Cemal Güven, Necmettin Erbakan Üniversitesi
- **Bulgaristan'dan Çanakkale'ye Göçler ve Pomakların Çanakkale'de İskânı**
Muhammet Erat, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
- **Urfa'ya Yapılan Göçler: 1915 Mültecileri**
Abdullah Ekinci, Rahime Türkmen, Harran Üniversitesi

Malazgirt Zaferinden Sonra Anadolu ve Balkanların İslamlaşma Sürecinde Göç Hareketlerinin Rolü ve Önemi

Mehmet İpçioğlu, Necmettin Erbakan Üniversitesi

1071 Malazgirt Zaferi ile birlikte İslam Dünyasına açılan kapıdan Anadolu içlerine doğru Orta Asya, İran ve Mezopotamya merkezli bir göç dalgası başlamış; önceleri Doğu Anadolu'da iskan edilen bu kitleler halindeki bu insan seli 1075 yılında İznik'in fethi ile Anadolu'nun hemen yerine ulaştığı gibi Çaka Bey'in Batı'da kurduğu devlet bu göç yolunu İzmir'e kadar uzatmıştır. Artuklu, Saltuklu, Mengüceklî, Danişmendî, Çobanlı, Dilmaçlı, Çubuklu, Ahlatşahlı beylerin himayesinde bir gazâ ve cihad hareketine dönüştürülen bu göç dalgası; öncülleri olan dervişler sayesinde zamanla Anadolu İman hareketi haline gelmiş ve bu İman hareketinin önderleri çorak Rum topraklarını imar ederek İslam memleketi şekline dönüştürmüştür. Bu bağlamda İslam Dünyasının dört bir yanından gelen âlim ve fakîhler bir yandan devletin temel umdesi olan hukuk kodifikasyonunun hazırlanmasına yardım ederken diğer yandan yönetimin örgütlenmesinde ön ayak olmuşlar, yine devrin önde gelen ulemâsı medreselerde eğitim faaliyetlerinin düzene sokulmasına yardım etmiş; fethedilen yeni yerlerin gelirleri ile kurulan vakıflara bağlı camiler medreseler, ribatlar, kervansaraylarla Anadolu kentleri birer ilim ve irfan merkezi haline dönüşürken, tasavvuf erbabının örgütlediği hangahlar, tekke ve zaviyeler Anadolu'nun yeni sakinleri ile yerli halkın kaynaşmasına vesile olan değerleri üreten koruyucu ve kuşatıcı müesseseler ağını örmüştür. Bu çalışmada Selçuklu ve Beylikler devrinde Anadolu'da; sonrasında Osmanlı döneminde Balkanlarda kurulmuş olan zaviyelerin ve dervişlerin nüfus hareketlerine etkileri incelenecektir. Kaynak olarak dönemin "kronik"leri ve "seyahatname ve hatırat"lardan başka Osmanlı döneminde tutulmuş olan "Hakana mahsus tahrir defterleri"nden yararlanılacaktır. Gerek darülharb gerekse darulbağy halinde ele geçirilen toprakların tahriri sırasında tutulan bu defterlerde bu zaviyeler hakkında mebzul sayıda bilgi bulunmaktadır. Bu bilgiler ortaya çıkarıldıktan sonra ortaçağda başlayıp yeniçağda devam eden göç hareketlerinin Anadolu İman hareketine etkileri için katkı sunulmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göç, İstimâlet, Zâviye, İskan, İmaret

Ahıska Türklerinin Türkiye'ye Göçleri ve İskânı
Cemal Güven, Necmettin Erbakan Üniversitesi

Gürcistan'ın güneybatısında Türkiye sınırına 12-25 km. mesafede Ahıska ve Ahılkelek civarında yerleşik olan Ahıska Türkleri, II. Dünya Savaşı'nda 15 Kasım 1944 tarihinde Stalin'in emriyle birkaç saat içerisinde, 100 binin üzerindeki halkın tamamı olmak üzere Orta Asya'ya yük vagonlarında sürgüne gönderildi. İnsanlık tarihinde eşine rastlanmayacak büyüklükte olan bir kitlesel sürgüne ve soykırıma tabi tutuldular. Yirmi bine yakını yollarda öldü. Yıllarca tarassut altında yaşayan Ahıska Türklerinin zulm, sürgün ve göçle imtihanları hala sürmektedir. Dünya'nın pek çok yerinde yerleşik olan Ahıska Türkleri hala vatansız olarak yaşamakta olan tek Türk topluluğudur.

Ahıska Türklerinin önemli bir kısmı anavatanlarına ya da Türkiye'ye göç ve iskan yollarını aramaktadırlar. Türkiye Cumhuriyeti Ahıska Türklerinin kendi anayurtlarına dönmeleri için çaba sarfetmekte, ayrıca Türkiye topraklarına yerleşmelerinde yetersiz de olsa imkanlarını kullanmaktadır.

TBMM Tutanakları esas alınarak yapılan bu çalışmada, 3835 Nolu 2 Temmuz 1992 tarihli "Ahıska Türklerinin Türkiye'ye Kabulü ve İskânına Dair Kanun" içeriği ve buna dair gerekçeli komisyon raporları ve genel kurul görüşmeleri ve akabinde yaşanan süreç ele alınmıştır. Ayrıca anayurtlarından sürgün edilişleri, sürgünde yaşamakta olanların sorunları, Ahıska bölgesine dönmelerinde karşılaştıkları sorunlar hakkında TBMM'de yapılan konuşmalar incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ahıska Türkleri, Sürgün, Göç, İskan.

***Bulgaristan'dan Çanakkale'ye Göçler ve Pomakların
Çanakkale'de İskânı***

Muhammet Erat, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

XIX. yüzyıl sonlarından itibaren Balkanlarda meydana gelen savaşlar, baskılar ve diğer sorunlardan dolayı binlerce Müslüman unsur Anadolu'ya göç etmek zorunda kalmıştır. Bu bağlamda Bulgaristan'da yaşayan Pomaklar da 93 harbinden sonra Anadolu'ya göç etmeye başlamıştır. Anadolu'ya gelen bu Müslüman Türk grubunun bir kısmı da Çanakkale'ye yerleştirilmiştir. Özellikle Biga, Çan ve Gelibolu ilçelerine yerleştirilen Pomaklar zamanla kimi zorluklarla yüzleşmişlerdir.

Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde gerçekleşen bu göç, Cumhuriyet dönemine de uzanmıştır. Çanakkale'ye yerleştirilen Pomaklar zamanla bazı sorunlarla karşılaşmış olsalar da Türkiye Cumhuriyeti'nde mutlu ve huzurlu bir şekilde hayatlarını sürdürmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Bulgaristan, Osmanlı Devleti, Çanakkale, Pomaklar, Göç

Urfa'ya Yapılan Göçler: 1915 Mültecileri

Abdullah Ekinci, Rahime Türkmen, Harran Üniversitesi

Rusya, Kafkaslara ve Balkanlara hâkim olabilmek için yerli ahaliyi göçe zorladı. Etnik kıyıma maruz kalan ahali, Osmanlı Devleti'ne iltica etmeye başladı. Van, Bitlis ve Muş'dan Urfa ve Diyarbakır taraflarına sığınmacılar akın etmeye başladı. Bu sorunları gidermek için Osmanlı Devleti, bir dizi önlem almaya çalıştı. İlk etapta mültecilerin iskânı için boş araziler belirlendi ve Anadolu'nun çeşitli bölgelerine mülteciler sevk edildi. Daha mültecilerin yaraları sarılmaya çalışılırken, I. Dünya Savaşı'nda Kafkas Cephesinde Ruslara karşı Osmanlı Devletinin mağlup olmasıyla yeni bir göç dalgası baş gösterdi. Kafkaslardan Urfa'ya gelen muhacirler ile Bitlis, Muş ve Van yörelerinden gelen mülteciler üzerinden dönemin bir değerlendirilmesi yapılacaktır. Çalışmanın inceleme sınırları doğrultusunda, Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivleri'ndeki vesikalar ve tetkik eserler üzerinden, 1915 yılında Urfa'ya gelen muhacir ve mültecilere yönelik uygulanan idari, sosyal, kültürel ve ekonomik etkilerin ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Urfa, Göç, Mülteci, Mülteci.

16:00-17:30 “Göç ve Çocuk” Oturumu

(Paralel Oturum, Fen-Edebiyat Fakültesi, Salon C, Türkçe)

Oturum Başkanı: Celil Abuzar, Harran Üniversitesi

- **“Göç”ün Öğretim Ortamına Yansıyan Etkileri
Kapsamında Birleştirilmiş Sınıflı Köy Okulları Örneği**
Arzu Şahin, Galatasaray Üniversitesi
- **Mülteci Çocukların Karşılaşmış Olduğu Psikososyal
Sorunlar**
Mahmure Bayram, İstanbul Üniversitesi
- **Mevsimlik Tarım İşçisi Çocukların Psiko-Sosyal Gelişimi**
Hatice Şahin, Harran Üniversitesi
- **Göç Yaşamış Çocuklara Oyunla Ruhsal Destek**
Alev Elmas, Üsküdar Üniversitesi
- **Göçmen Çocuklara Yönelik Eğitim, Sosyal Destek ve
Rehberlik Uygulaması İyilikhane Kardeşlik Bağı Projesi
Örneği**
Zeynep Sena Soyyiğit & Melike Saka, İyilikhane Çocuk
Derneği

17:45-18:30 Kapanış Oturumu (Closing Session)

18:30-19:30 Kapanış Yemeği (Closing Dinner)

**“Göç”ün Öğretim Ortamına Yansıyan Etkileri Kapsamında
Birleştirilmiş Sınıflı Köy Okulları Örneği**

Arzu Şahin, İstanbul Üniversitesi

Hayatın birçok alanına etki eden “göç” olgusu eğitim-öğretim alanında da etkisini göstermektedir. Bu çalışmanın amacı “göç”ün eğitim ortamına olan etkisini Birleştirilmiş Sınıflı İlköğretim okulları çerçevesinde ortaya koymaktır. Birleştirilmiş sınıflarda hali hazırda yaşanan sorunlar göçmen çocukların da eklenmesiyle ikiye katlanmakta ve hem öğretmen hem de öğrencileri etkilemektedir. Öğretmenler hem bir arada olan birden fazla sınıflı idare etmek hem de dil konusunda olmak üzere birçok farklı alanda sorun yaşayan göçmen çocuklarla ilgili zorluklar çekmektedir. Yeni bir dil, kültür ve okul ortamı içerisine girmeleri öğrencilerin de birçok zorluk çekmesine sebep olmaktadır.

Birleştirilmiş sınıflı köy okullarında görev yapan öğretmenlerin yaşadıkları sorunlar Köy Okulları Değişim Ağı Derneği'nin Birleştirilmiş Sınıflı İlkokullarda yaptığı bir çalışma çerçevesinde elde edilen veriler aracılığıyla değerlendirilmektedir. Nitel araştırma yöntemiyle elde edilen bilgiler söz konusu alanda hem öğretmenlere hem de öğrencilere yönelik destek programlarının geliştirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Eğitim, Birleştirilmiş Sınıf, Köy Okulları

Mülteci Çocukların Karşılaşmış Olduğu Psikososyal Sorunlar

Mahmure Bayram, İstanbul Üniversitesi

Sunumda Mülteci ve Mülteci çocuk kavramına değinilecek, ardından çocuk hakları üzerinde durulacaktır. Mülteci çocukların varış ülkesinde karşılaşabileceği sorunlar beslenme, sağlık ve eğitim olarak üç ana başlık altında toplanarak, çocuklardaki ruh sağlığı sorunları travma sonrası stres bozukluğu, diğer kayıplar belirtileri ve depresyon çerçevesinde açıklanacaktır. Ardından travma mağduru çocuğa yardım sağlamada önemli etken olan anne-baba, akran ve öğretmen ilişkilerinden söz edilecektir. Travmaya yönelik psikososyal gelişim önerileri ile sunum sonlandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göç, Psikoloji, Çocuk

Mevsimlik Tarım İşçisi Çocukların Psiko-Sosyal Gelişimi

Hatice Şahin, Harran Üniversitesi

Türkiye'nin özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yaşayan yoksul ailelerin önemli bir kısmı yılın 4 ila 9 ayında evinden ayrılarak ülkenin farklı bölgelerine, mevsimlik tarım işçisi olarak çalışmak üzere göç etmektedir. Ürünün dikiminden hasadına kadar geçen bu sürede ailenin göçüne çocuklar da katılmaktadırlar. Ulusal ve uluslararası yasalara göre 0-18 yaş arasındaki tüm bireyler çocuk olarak kabul edilir ve çalıştırılmaları yasaklanmıştır. Tüm yasal düzenlemelere rağmen ailelerinin göçüne katılan çocuklar, mevsimlik tarım işçisi olarak çalışmak durumunda kalmaktadırlar. Çocukların ağır şartlar altında çalıştırılmasının fizyolojik ve psikolojik gelişimleri üzerinde olumsuz etkileri bilimsel çalışmalarla kanıtlanmış olmasına rağmen Türkiye'de her yıl yaklaşık dört yüz bin çocuğun mevsimlik tarım işçisi olarak çalışması engellenememektedir. Aileleriyle birlikte yılın neredeyse yarısını ağır yaşam koşulları içerisinde geçiren mevsimlik tarım işçisi çocuklar; beslenme, barınma, eğitim kurumlarından uzak kalma ve psiko-sosyal gelişim problemleriyle karşı karşıya kalmaktadırlar. Çoğunlukla aileleriyle birlikte tek odalı çadırlarda yaşayan bu çocuklar fizyolojik ve psikolojik gelişimlerini destekleyecek birçok imkândan mahrumdurlar. Beslenme koşulları ve ağır iş temposu nedeniyle önemli sağlık problemleri yaşamaktadırlar. Akranlarının oyun oynadığı, okula gittiği saatlerde tarlalarda ve bahçelerde çalışmak zorunda kalan çocuklar, ailelerinin yoksulluktan kurtuluşunda önemli bir rol oynamaktadırlar. Ancak diğer taraftan eğitim kurumlarından uzak kalan bu çocuklar ailelerinin toplumsal konumunu bu defa kendileri için yeniden üretmektedirler. Çoğunluğu geçmişte çocuk işçi olan ve mevsimlik tarım işçisi olarak çalışan 26 kadın ile derinlemesine mülakat tekniği kullanılarak gerçekleştirilen bu çalışma, mevsimlik tarım işçisi ailelerin çocuklarının yaşam koşullarını tespit etmeye çalışmıştır. Aynı zamanda 9-10 yaş itibarıyla tarlalarda çalışmaya başlayan çocukların iş ve yaşam koşullarından nasıl etkilendiklerini belirlemeyi amaçlamıştır. Göç, yoksulluk ve çocuk işçiliği arasındaki kopmaz bağlar mevsimlik tarım işçiliğinde de öne çıkmakta ve çocukların psiko-sosyal gelişimleri üzerinde olumsuz etkiler bırakmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mevsimlik göç, çocuk işçiliği, kültürel yeniden üretim.

Göç Yaşamış Çocuklara Oyunla Ruhsal Destek

Alev Elmas, Üsküdar Üniversitesi

Göç sosyal, psikolojik ve biyolojik açıdan bütünlüğü tehdit eden şartları beraberinde getirdiği için zorlayıcıdır. Psikolojik kırılmalığı arttıran göç ve sonrasındaki şartlar, gelişimin kritik aşamaları için daha yüksek tehditler içerir. Çocukluk ve ergenlik döneminde oluşan travmatik yaşantılar, birçok yazara göre klinik ve nörobiyolojik açıdan psikiyatrik bozukluklar için risk etmenlerini artırıcı görülür.

Gelişimsel travmanın uzun vadeli sonuçları, birey ve toplumsal ruh sağlığı açısından sağaltımın önemini ortaya koyar. Yeni toplumun “öteki”ne dair sosyal tutumu da, travma için yüksek ölçüde risk barındırır. Çocuklar konusunda yapılan göç araştırmaları; bu çocukların yüksek oranda anksiyete, depresyon, travma sonrası stres bozukluğu, dikkat eksikliği, hiperaktivite bozukluğu ve düşük benlik saygısı yaşadıklarını gösterir. Ayrıca yaşanan travma ve zorlanmalarla artış gösteren okula uyum sorunları, şiddet ve suç eğilim, madde kullanımı ve davranım sorunları göç yaşayan çocukların, toplumsal kabullerini zorlaştırarak ikincil travmatik unsurları artırır. Göçmen çocuklarla yapılan ruhsal çalışmalardaki temel uygulamalar; dil ve kültürel öğelerin farklılığı açısından zorlayıcıdır. Oysa “oyun” içerdiği kurgusal anlam ile dil ve ifade açısından özgürleşmeyi ve yaşanan süreçle başa çıkmada çocukları destekler. Oyun; klinik kullanımı yanında, okullarda ve aile içinde de, dışı vurumda zorlanılan duyguların paylaşılması için zemin yaratır.

Anahtar Kelimeler: Göçmen Çocuklar, Travma, Oyun, Ruhsal Destek

Göçmen Çocuklara Yönelik Eğitim, Sosyal Destek ve Rehberlik Uygulaması İyilikhane Kardeşlik Bağı Projesi Örneği

Zeynep Sena Soyuyiğit & Melike Saka, İyilikhane Çocuk Derneği

Zorunlu göçle ülkemize yerleşen Suriyeli çocukların çoğu savaş ve göç travması yaşamıştır. Birçok mülteci çocuk oldukça kalabalık evlerde, uygunsuz koşullarda barınmaya çalışmakta, zamanının büyük kısmını sokaklarda her türlü tehlikeye açık halde geçirmektedir. Geçici koruma statüsündeki çocukların topluma uyumu ve eğitime katılımı için pek çok çalışma yapılmaktadır. Maalesef tüm iyi niyetli çabalara rağmen, Suriyeli çocukların bir kısmı toplumsal dışlanmaya ve okul ortamında dahi zorbalığa maruz kalmakta; topluma uyum sağlamakta ve eğitime devam etmekte güçlük çekmektedirler.

Çocukların iyi oluşlarının yükseltilmesi, topluma uyumlarının sağlanması, okula devam ederek eğitilmiş birer birey olarak yetişmeleri için; çocukların psikolojik durumlarını ve kendilerini ifade edecekleri dil bilgilerinin olmadığını göz önünde bulunduran çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Kardeşlik Bağı Projesi, İyilikhane Çocuk Derneği tarafından insani yardım çalışmaları sırasında gözlemlenen bu ihtiyaca binaen hazırlanmıştır.

Proje, İstanbul-Fatih'te yaşayan, 5 ve 8. sınıfta okuyan 51 Suriyeli çocukla, dezavantajlı çocuklarla çalışma konusunda eğitim verilen 18-30 yaşlarındaki 34 gönüllüyle yürütülmüştür. Projede 3 çocuk ve 2 gönüllüden oluşan gruplar kurulmuştur. Gruplar her hafta Türkçe öğretimi, ders anlatımı ve oyun oynamak için 3 saat bir araya gelmiş; her ay bir geziye katılmışlardır. Ayrıca çocuklara okula devam edebilmeleri için burs desteği sağlanmış; gönüllülere çocuklarla yaşayabilecekleri problemlerin istişaresi için danışmanlık desteği verilmiştir. Projede çocukların, gönüllülerle kuracakları bağın etkisiyle algıladıkları sosyal destekle topluma uyumlarının artırılması, travmatik yaşantıların etkisinin azaltılması, eğitime devamlılıklarının sağlanması ve kötü alışkanlıklardan uzak tutulmaları amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mülteci çocuk, Kardeşlik bağı, Eğitim uygulaması, Sosyal uyum, Sosyal destek

